KOMISIJOS SPRENDIMAS (ES) 2019/293

2018 m. lapkričio 8 d.

dėl valstybės pagalbos SA.43785 (2018/C) (ex 2015/PN, ex 2018/NN) kurią Rumunija suteikė įmonei „Complexul Energetic Hunedoara“ restruktūrizuoti

(pranešta dokumentu Nr. C(2018) 7308)

(Tekstas autentiškas tik rumunų kalba)

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 108 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą,

atsižvelgdama į Europos ekonominės erdvės susitarimą, ypač į jo 62 straipsnio 1 dalies a punktą,

pagal minėtą (-as) nuostatą (-as) paprašiusi suinteresuotąsias šalis pateikti pastabų ([1]),

kadangi:

1. PROCEDŪRA

(1) 2018 m. kovo 12 d. raštu Komisija Rumunijai pranešė nusprendusi pradėti Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 108 straipsnio 2 dalyje nustatytą procedūrą (toliau – sprendimas pradėti tyrimą) dėl restruktūrizavimo pagalbos įmonei „Complexul Energetic Hunedoara S.A.“ (toliau – „CE Hunedoara“). Prieš priimdama sprendimą pradėti tyrimą Komisija Rumunijai siuntė pranešimus ir palaikė ryšius su ja dėl valstybės pagalbos įmonei „CE Hunedoara“ arba jos pirmtakėms, ir tai išsamiau aprašyta sprendime pradėti tyrimą bei šio sprendimo 2.1 skirsnyje.

(2) Komisijos sprendimas pradėti procedūrą buvo paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ([2]). Komisija pakvietė suinteresuotąsias šalis pateikti dėl jo pastabų.

(3) 2018 m. gegužės 15 d. Rumunija pateikė pastabas dėl sprendimo pradėti tyrimą. Komisija pastabų iš suinteresuotųjų šalių negavo. Be 2018 m. gegužės 15 d. gautų pastabų, Komisija 2018 m. liepos 31 d. taip pat surengė vaizdo konferenciją su Rumunijos institucijomis.

2. IŠSAMUS PAGALBOS APRAŠYMAS

2.1. Ankstesni sprendimai, susiję su įmone „CE Hunedoara“

(4) 2012 m. vasario 22 d. Komisija nusprendė neprieštarauti planuojamai pagalbai, kurios bendra vertė – 1 169 mln. Rumunijos lėjų (RON) (apie 251,3 mln. EUR) ir kuri buvo skirta trims iš septynių anglių kasyklų, eksploatuojamų Nacionalinės Petrošanio antracito įmonės ([3]), uždaryti (toliau – sprendimas dėl pirmosios pagalbos anglių kasykloms). Tame sprendime Komisija nustatė, kad planuojama pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal Tarybos sprendimą 2010/787/ES (toliau – Tarybos sprendimas dėl pagalbos anglių kasykloms) ([4]).

(5) 2015 m. balandžio 20 d. Komisija laikėsi nuomonės, kad dvi elektros energijos gamybos įmonės, „Electrocentrale Paroșeni“ ir „Electrocentrale Deva“, 2012 m. sujungtos į įmonę „CE Hunedoara“, 2009–2011 m. gavo valstybės veiklos pagalbą, nesuderinamą su vidaus rinka. Savo sprendime ([5]) (toliau – sprendimas dėl nesuderinamos pagalbos) Komisija Rumunijai nurodė susigrąžinti pagalbą ir palūkanas iš įmonės „CE Hunedoara“, esančios dviejų

([1]) OL C 158, 2018 5 4, p. 47.
([2]) Žr. 1 išnašą.
([3]) OL C 23, 2013 1 25, p. 3.
([4]) 2010 m. gruodžio 10 d. Tarybos sprendimas 2010/787/ES dėl valstybės pagalbos nekonkurencingų anglių kasyklų uždarymui palengvinti (OL L 336, 2010 12 21, p. 24).
([5]) 2015 m. balandžio 20 d. Komisijos sprendimas (ES) 2015/1877 dėl tarifų, Rumunijos įmonės HIDROELECTRICA taikytų įmonėms *S.C. Termoelectrica S.A* ir *S.C. Electrocentrale Deva S.A* – SA.33475 (12/C) (OL L 275, 2015 10 20, p. 46) 117–124 konstatuojamosios dalys.

elektros energijos gamybos įmonių teisių perėmėja, jeigu pagalbos gavėjos pagalbos negrąžintų. 2015 m. birželio 10 d. Rumunijos institucijos pateikė informaciją, iš kurios matyti, kad 34 785 015,45 RON (apie 7,48 mln. EUR) suma, apimanti susigrąžintiną pagalbos sumą ir susigrąžinimo palūkanas, įmonės „CE Hunedoara“ buvo pervesta Rumunijos energetikos ministerijai, taigi sprendimas dėl pagalbos susigrąžinimo buvo įvykdytas.

(6) 2015 m. balandžio 21 d. Komisija nusprendė neprieštarauti valstybės pagalbai, kurią planuota skirti įmonei „CE Hunedoara“ suteikiant specialias iki 167 mln. RON (apie EUR 37,7 mln. EUR) paskolas ([6]) (toliau – sprendimas dėl sanavimo pagalbos) ([7]). Tame sprendime Komisija nustatė, kad paskolos yra sanavimo pagalba įmonei „CE Hunedoara“, ir, atsižvelgusi į keletą Rumunijos prisiimtų įsipareigojimų (žr. šio sprendimo 120 ir 123 konstatuojamąsias dalis), pareiškė, kad pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal Gaires dėl valstybės pagalbos sunkumų patiriančioms ne finansų įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti (toliau – Sanavimo ir restruktūrizavimo gairės) ([8]).

(7) 2015 m. spalio 21 d., praėjus šešiems mėnesiams po sprendimo dėl sanavimo pagalbos priėmimo, Rumunija atsiuntė įmonės „CE Hunedoara“ restruktūrizavimo planą (toliau – pirmasis restruktūrizavimo planas) ([9]). Rumunija siekė, kad būtų pratęstas sanavimo paskolos (ji buvo sprendimo dėl sanavimo pagalbos dalykas) grąžinimo laikotarpis ir kad įmonei „CE Hunedoara“ būtų suteikta restruktūrizavimo pagalba pirmajame restruktūrizavimo plane nurodytoms išlaidoms finansuoti. 2015 m. gruodžio 3 d. raštu Rumunija pranešė ketinanti informaciją apie restruktūrizavimo pagalbą pateikti po keturių savaičių. Kitą dieną Komisija ėmėsi administracinių veiksmų ir pradėjo bylą SA.43785 (2015/PN) dėl restruktūrizavimo pagalbos įmonei „CE Hunedoara“.

(8) 2016 m. sausio 8 d. Rumunija iš anksto pranešė ketinanti įmonei „CE Hunedoara“ suteikti restruktūrizavimo pagalbą pagal naująjį restruktūrizavimo planą, pakeistą, palyginti su pirmuoju restruktūrizavimo planu (toliau – iš dalies pakeistas restruktūrizavimo planas), ir pateikė papildomos patvirtinamosios informacijos, kuri 2016 m. sausio 11 d. buvo dar kartą buvo papildyta. 2016 m. sausio 12 d. buvo surengtas susitikimas su Rumunijos institucijomis dėl pateiktos informacijos.

(9) 2016 m. sausio 15 d. Rumunijai buvo pranešta, kad prieš pateikdama oficialų pranešimą Rumunija turėtų gerokai pakeisti numatomą restruktūrizavimo pagalbą ir pirmąjį restruktūrizavimo planą. Rumunija vėliau nepateikė jokio naujo restruktūrizavimo plano.

(10) 2016 m. sausio mėn. įmonė „CE Hunedoara“ pradėjo oficialias nemokumo procedūras pagal Rumunijos teisę, tačiau vėliau nacionalinis teismas jas nutraukė.

(11) Vėliau Rumunija manė, kad, kadangi įmonė „CE Hunedoara“ galiausiai bus likviduota, bus būtina laikinai palaikyti kelių elektrinių veikimą, kartu palaikant veikiančias kelias anglių kasyklas ir atitinkamas anglių paruošimo paslaugas, remiamas naudojant elektros energijos gamybos sąnaudų kompensaciją. Remdamosi tais svarstymais ir naujais planais dėl galimo (-ų) būsimo (-ų) įmonės „CE Hunedoara“ teisių perėmėjo (-ų), kuris (-ie) savo veikoje naudotų dalį įmonės „CE Hunedoara“ turto, Rumunijos institucijos Komisijos prašymu 2016 m. gegužės 12 d., taip pat per vaizdo konferenciją, vykusią 2016 m. gegužės 18 d. ir rugpjūčio 9, 25 ir 29 d., ir per susitikimą, vykusį 2016 m. spalio 12 d. ir lapkričio 9 d., 2017 m. gegužės 17 d. ir rugsėjo 1 d., pateikė informaciją. Informacija, pateikta 2017 m. gegužės 17 d., visų pirma buvo susijusi su įmonės „CE Hunedoara“ galimo likvidavimo chronologine seka.

(12) 2016 m. lapkričio 24 d., remdamasi atskiru pranešimu, Komisija nusprendė neprieštarauti 447,8 mln. RON (apie 96,2 mln. EUR) pagalbai, kurią planuota suteikti įmonei „CE Hunedoara“ dviem iš keturių įmonės „CE Hunedoara“ dar valdomų anglių kasyklų, kurioms netaikytas sprendimas dėl pirmosios pagalbos anglių kasykloms, uždaryti ([10]) (toliau – sprendimas dėl antrosios pagalbos anglių kasykloms). Tame sprendime Komisija nustatė, kad planuojama pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal Tarybos sprendimą dėl pagalbos anglių kasykloms.

2.2. **Pagalbos gavėja įmonė „CE Hunedoara“**

(13) Įmonė „CE Hunedoara“ yra vertikaliosios integracijos elektros energijos gamybos įmonė, jos centrinė būstinė yra Petrošanyje, Hunedoaros apskrityje. Jos akcijos visiškai priklauso Rumunijos valstybei. Įmonė „CE Hunedoara“

([6]) Šiame sprendime informaciniais tikslais taikomas valiutos kursas yra RON/EUR = 0,215 (2018 m. sausio 31 d.).
([7]) 2015 m. balandžio 21 d. Komisijos sprendimas SA.41318 (2015/N) – Rumunija – Pranešimas apie sanavimo pagalbą įmonei „Complexul Energetic Hunedoara“ (OL C 203, 2015 6 19, p. 5).
([8]) OL C 249, 2014 7 31, p. 1.
([9]) Tas planas taip pat buvo aptartas 2015 m. spalio 23 d. vykusiame posėdyje, kuriame dalyvavo Rumunijos institucijos.
([10]) Leidimas teikti valstybės pagalbą remiantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių nuostatomis – Atvejai, kuriems Komisija neprieštarauja (OL C 127, 2017 4 21, p. 1).

daugiausia naudoja vietos anglį, išgaunamą jos anglių kasyklose, elektros energijai, kuria apšildomi aplinkiniai miestai, gaminti. Jos abiejų elektrinių („Deva“ ([11]) ir „Paroseni“ ([12])) bendras įrengtasis pajėgumas yra 1 225 MW. Įmonė „CE Hunedoara“ pagamina apie 4,2 % Rumunijoje sunaudojamos elektros energijos, o centrinėje ir šiaurės vakarų dalyje ši įmonė yra vienintelė pagrindinė elektros energijos gamintoja. Įmonėje yra apie 6 600 darbuotojų, iš jų 1 750 darbo vietų yra susijusios su elektros energijos gamyba, 4 700 – su kasyklų veikla.

(14) Įmonė „CE Hunedoara“ buvo įsteigta 2012 m. lapkričio mėn., sujungus dvi sunkumų anksčiau patyrusias ir dabar likviduotas valstybines įmones – „Electrocentrale Paroseni“ ir „Electrocentrale Deva“ (toliau – įmonės pirmtakės). Likvidavus Nacionalinę Petrošanio antracito įmonę, liko keturios anglių kasyklos, kurios, kaip planuota, turėjo toliau veikti, ir nebuvo planuota joms skirti uždarymo pagalbos pagal sprendimą dėl pirmosios pagalbos anglių kasykloms. Jos buvo sujungtos su įmone „CE Hunedoara“, kartu įtraukiant elektrines ir atitinkamus administracijos darbuotojus bei įmonių „Electrocentrale Paroseni“ ir „Electrocentrale Deva“ nekilnojamąjį turtą, nes iš esmės visą tą keturių anglių kasyklų tiekiamą anglį įmonės „Electrocentrale Paroseni“ ir „Electrocentrale Deva“ naudojo kaip kurą elektros energijai ir tiekiamai šilumai gaminti. Visų pirma:

— įmonė „CE Hunedoara“ iš pradžių gamybos turtą ir įsipareigojimus perėmė iš įmonių pirmtakių. Abi įmonės nuolatos negalėjo elektros energijos Rumunijoje parduoti konkurencinga rinkos kaina ir 2009–2011 m. gavo 22,62 mln. RON bei 3,65 mln. RON dydžio nesuderinamą veiklos pagalbą (iš viso apie 5,6 mln. EUR), kurią Komisija sprendime dėl nesuderinamos pagalbos Rumunijai nurodė su palūkanomis susigrąžinti iš įmonės „CE Hunedoara“, nes buvo nustatytas ekonominis ir teisinis pagalbos gavėjų veiklos tęstinumas ([13]).

— Vėliau, 2013 m. rugpjūčio mėn., įmonė „CE Hunedoara“ iš Nacionalinės Petrošanio antracito įmonės perėmė keturias iš septynių anglių kasyklų. Anksčiau, iki 2011 m., Nacionalinė Petrošanio antracito įmonė eksploatavo septynias kasyklas; trims iš jų pagal sprendimą dėl pirmosios pagalbos anglių kasykloms buvo skirta uždarymo pagalba. Kitos keturios kasyklos, vėliau įtrauktos į įmonę „CE Hunedoara“, buvo tariamai perspektyvios. Šios keturios anglių kasyklos ir kitas našus turtas buvo perduotas įmonei „CE Hunedoara“ be jokių įsipareigojimų, ir visų pirma be apytikriai 1,2 mlrd. EUR vertės skolų, anksčiau susikaupusių valstybei arba kitiems viešojo sektoriaus subjektams ir pirmiausia susijusių su nesumokėtais mokesčiais ir įmokomis. Vertinant keturių kasyklų perspektyvumą buvo neatsižvelgta į susikaupusias skolas. Komisija atkreipė dėmesį į Rumunijos įsipareigojimą prireikus pagal valstybės pagalbos taisykles pranešti apie bet kokią valstybės priemonę, susijusią su skolomis valstybei. Rumunija nepranešė apie procesą ([14]), kuriuo keturios anglių kasyklos be jokių skolų buvo perduotos įmonei „CE Hunedoara“.

2.3. **Įmonės „CE Hunedoara“ veiklos ir finansiniai rezultatai**

2.3.1. *Veiklos rezultatai*

(15) Pasak Rumunijos energetikos reguliavimo institucijos ([15]), 2013–2015 m. įmonei „CE Hunedoara“ tekusi grynojo elektros energijos kiekio dalis buvo tokia:

1 lentelė

Bendras 2013–2015 m. įmonės „CE Hunedoara“ tiektas elektros energijos kiekis, palyginti su bendru pagamintu kiekiu

Įėgainė	Naudotas pajėgumas (MW)			Bendras pagamintas elektros energijos kiekis (TWh)		
	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
Įmonė „CE Hunedoara“	1 110 (6 %)	998 (5 %)	1 063 (5 %)	3 (5 %)	2,7 (4 %)	1,84 (2,9 %)
Rinkos kiekis	18 142 (100 %)	18 448 (100 %)	19 086 (100 %)	55,8 (100 %)	62 (100 %)	62,6 (100 %)

([11]) Perduota eksploatuoti dviem etapais; pirmasis etapas buvo 1969–1971 m., antrasis – nuo 1977 iki 1980 m., žr. įmonės „GMC Insolvency Consulting“ 2016 m. kovo mėn. ataskaitą, p. 37, cigmc.ro/files/Raport%20art.%2097.pdf.

([12]) Perduota eksploatuoti dviem etapais; pirmasis etapas buvo 1956–1959 m., antrasis – nuo 1962 iki 1964 m., žr. informaciją, viešai skelbiamą https://uzinaparoseni.wordpress.com/.

([13]) Sprendimo dėl nesuderinamos pagalbos, priimto 2015 m. balandžio 20 d., 84, 88–90, 98 ir 117–124 konstatuojamosios dalys. 2015 m. balandžio 21 d. sprendimo dėl sanavimo pagalbos 13 ir 63 konstatuojamosios dalys.

([14]) 2012 m. vasario 22 d. priimto sprendimo dėl pirmosios pagalbos anglių kasykloms 4–10 konstatuojamosios dalys.

([15]) 2013, 2014 ir 2015 ANRE metinės ataskaitos; galima rasti adresu http://www.anre.ro/en/about-anre/annual-reports-archive. Taip pat žr. įmonės „Transelectrica“ duomenis apie kiekvieno skirstomosios elektros energijos gamybos padalinio bendrą ir esamą įrengtąjį gamybos pajėgumą pagal pirminius energijos šaltinius; galima rasti adresu: http://transelectrica.ro/web/tel/productie.

(16) Rumunijoje elektros energiją gamina įvairių rūšių elektrinės, o jų gamybos sąnaudos skiriasi. 2012 m. liepos mėn. duomenimis, elektros energija prekiaujama didmeniniu lygmeniu per biržą, t. y. Rumunijos elektros energijos biržos (OPCOM) neatidėliotinų sandorių ir išankstinių sandorių rinkose.

(17) Svarbus elektrinės veikimo kriterijus yra kitos paros rinkos kainos ir tos elektrinės elektros energijos gamybos ribinių sąnaudų palyginimas. Šiluminėse elektrinėse pagrindinės ribinės sąnaudos yra kuro sąnaudos, išmetamo CO_2 kiekio pažymėjimų išlaidos ir ribinės veiklos sąnaudos.

(18) Įmonė „CE Hunedoara“ 2013 m. užregistravo 274,27 RON/MWh (apie 59 EUR/MWh), 2014 m. – 310,19 RON/MWh (apie 67 EUR/MWh) ir 2015 m. – 358,90 RON/MWh (apie 77 EUR/MWh) vidutines gamybos sąnaudas. Be to, įmonės „CE Hunedoara“ vidutinės antracito (kuro) gavybos sąnaudos buvo apie 126 RON/MWh (apie 27 EUR/MWh), o antracito kaina rinkoje buvo apie 40 RON/MWh (apie 9 EUR/MWh) ([16]).

(19) Tačiau vidutinė svertinė metinė elektros energijos kaina OPCOM kitos paros rinkoje 2013 m. buvo 165,06 RON/MWh (apie 35 EUR/MWh), 2014 m. – 158,93 RON/MWh (apie 34 EUR/MWh) ir 2015 m. – 166,35 RON/MWh (apie 36 EUR/MWh). Taip pat, OPCOM dvišalėje centralizuotoje rinkoje vidutinė metinė elektros energijos kaina 2013–2015 m. buvo nuo 182,94 RON/MWh (apie 39 EUR/MWh) iki 162,41 RON/MWh (apie 35 EUR/MWh) ([17]). Kitaip sakant, 2013–2015 m., kai buvo suteiktos nagrinėjamosios paskolos, įmonės „CE Hunedoara“ vidutinės gamybos sąnaudos buvo 66–116 % didesnės už kainas, kuriomis elektros energija buvo parduodama kitos paros rinkoje, ir 50–121 % didesnės nei kainos Rumunijos elektros energijos biržos dvišalėje centralizuotoje rinkoje.

(20) Galima teigti, kad, esant tokioms rinkos kainoms, įmonė „CE Hunedoara“ negalėjo ilgai pelningai veikti, nes kitos paros kainos ir išankstinių sandorių kainos buvo mažesnės nei įmonės „CE Hunedoara“ gamybos sąnaudos. Konkurencingoje elektros energijos rinkoje būtų tikimasi, kad, siekiant gauti pardavimo grąžą, visa produkcija bus parduodama kaina, didesne nei ribinės sąnaudos. Tačiau akivaizdu, kad įmonė „CE Hunedoara“ nuo pat jos įsteigimo tą galėjo padaryti tik kelis kartus, ir tai matyti iš įmonės „CE Hunedoara“ negalėjimo atidėti pakankamai veiklos pajamų išmetamo CO_2 kiekio pažymėjimams, kurių reikėjo 2014 ir 2015 m., įsigyti. Anglimis kūrenamos elektrinės paprastai veikia kaip bazinės elektrinės, kurių apkrovos faktorius yra 70 % arba didesnis ([18]). Tačiau iš 1 lentelėje pateiktų elektros energijos gamybos duomenų matyti, kad įmonės „CE Hunedoara“ apkrovos faktorius 2013 ir 2014 m. buvo 30,8 %, o 2015 m. tapo mažesnis nei 20 % Tai galima paaiškinti tuo, kad našus turtas (anglių kasyklos ir abi elektrinės), 2012 m. lapkričio mėn. įtrauktas į įmonę „CE Hunedoara“, buvo tas pats turtas, kuris buvo naudojamas sunkumų patyrusių įmonių pirmtakių, ir nebuvo padaryta jokių reikšmingų gamybos ar technologinių pakeitimų, kuriais būtų siekta sumažinti gamybos sąnaudas. Dėl to įmonė „CE Hunedoara“ savo produkciją 2013 m. metais pardavinėjo už 199,22 RON/MWh (apie 43 EUR/MWh) kainą, 2014 m. – už 167,68 RON/MWh (apie 36 EUR/MWh), o 2015 m. – už 181,52 (apie 39 EUR/MWh) vidutinę kainą ([19]), ir, kaip ir jos pirmtakės, negebėjo gauti pakankamai pelno, kad padengtų ir veiklos sąnaudas, ir skolą, įskaitant skolą viešojo sektoriaus subjektams, kaip matyti iš 2 lentelės.

2.3.2. *Finansiniai rezultatai*

(21) Kaip matyti iš 2 lentelės, 2012 m., pirmaisiais veiklos metais, įmonė „CE Hunedoara“ gavo 37,9 mln. RON (apie 8,1 mln. EUR) pelną (grynosios įplaukos). Tačiau nuo 2013 m., kai buvo perkeltos keturios anglių kasyklos ir su jomis susijęs anglių paruošimo padalinys, įmonė „CE Hunedoara“ ėmė patirti vis didesnių nuostolių, 2013 m. buvusių 147,6 mln. RON (31,7 mln. EUR), 2014 m. – 352,3 mln. RON (76mln. EUR), o kartu blogėjo jos finansiniai rodikliai, t. y. veiklos pajamos, skolos ir nuosavo kapitalo santykis ir likvidumas. Iki 2015 m. pabaigos įmonės „CE Hunedoara“ nuosavas kapitalas buvo neigiamas – 1 082,6 mln. RON (232,7 mln. EUR). Iki 2017 m. pabaigos neigiamas nuosavas kapitalas dvigubai padidėjo, t. y. iki 2 842,7 mln. RON (– 611,18 mln. EUR). Nuo 2013 m. veiklos rezultatas buvo neigiamas, ir įmonė neturėjo jokių laisvų grynųjų pinigų srautų finansinės skolos grąžinimui ir jos tvarkymo įmokoms, jau nekalbant apie skolą valstybės nekomerciniams subjektams, pavyzdžiui, mokesčių institucijoms.

([16]) Įmonės „CE Hunedoara“ direktorių valdybos pateiktos 2013, 2014 ir 2015 m. ataskaitos; jas galima rasti adresu http://www.cenhd.ro/index.php/situatii-financiare/.

([17]) 2013, 2014 ir 2015 m. OPCOM metinės ataskaitos; jas galima rasti adresu https://www.opcom.ro/compania/compania.php?lang=ro&id=6.

([18]) Žr., pavyzdžiui, apkrovos faktorius, nurodytus Sprendime SA.38760 (2016/C) (OL C 46, 2016 2 5, p. 19).

([19]) http://www.cenhd.ro/images/File/Situatii%20financiare/2013/Raportul%20administratorilor%20-%202013.pdf, p. 3.
http://www.cenhd.ro/images/File/Situatii%20financiare/2014/Raportul%20administratorilor%20-%202014.pdf, p. 3.
http://www.cenhd.ro/images/File/Situatii%20financiare/2015/Raportul%20administratorilor%20-%202015.pdf, p. 11.

2 lentelė

Įmonės „CE Hunedoara“ 2012–2017 m. finansiniai rezultatai

mln. RON	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.
Bendros pajamos	249,4	1 061,1	691,5	574,74	448,4	568,7
Veiklos pelnas/nuostolis (pajamos neatskaičius palūkanų, mokesčių, nusidėvėjimo ir amortizacijos)	20,2	– 167,1	– 341,7	– 1 647,6	– 838,2	– 744,6
Grynosios pajamos/nuostolis	37,9	– 147,6	– 352,3	– 1 661,6	– 858,4	– 768,8
Akcinis kapitalas	203,4	349,8	354,5	354,5	354,5	354,5
Nuosavas kapitalas	678,7	980,1	629,3	– 1 082,6	– 2 071,3	– 2 842,7
Ilgalaikė skola	170,0	269,5	258,7	270,5	245,4	237,4
Kitos ilgalaikės skolos, įskaitant mokesčius	72,3	243,2	371,6	726,7	922,2	1 099,1

Šaltinis – www.cenhd.ro; remtasi viešai skelbiamomis finansinėmis ataskaitomis, jos žiūrėtos 2018 m. birželio mėn.

(22) Vėliausiai iki 2015 m. balandžio mėn. įmonė „CE Hunedoara“ ėmė atitikti kriterijus, kad jai pagal Rumunijos teisę būtų galima kelti kolektyvinę bankroto bylą ([20]). 2016 m. sausio mėn. „CE Hunedoara“ buvo laikinai iškelta bankroto byla. 2016 m. kovo mėn. įmonės „CE Hunedoara“ bankroto administratorius paskelbė ataskaitą (toliau – bankroto administratoriaus ataskaita), kurioje pateikta informacija apie įmonės įsipareigojimus, ir iš tos informacijos matyti, kad įmonė „CE Hunedoara“ įvairiems valstybės subjektams buvo skolinga apie 2 360 mln. RON (apie 507,4 mln. EUR). Į šią sumą, be kita ko, įtrauktos paskolos, kurioms taikomas šis sprendimas, taip pat baudos, Aplinkos agentūros nustatytos už anglies dioksido leidimų, žaliųjų leidimų neįsigijimą, taip pat kitos skolos valstybei ir socialinės apsaugos biudžetui. Pasak Rumunijos, Aplinkos agentūra, panašiai kaip kiti privatūs kreditoriai, taip pat pareikalavo sumokėti sumas, kurias jai buvo skolinga įmonė „CE Hunedoara“.

(23) Kaip matyti iš įmonės „CE Hunedoara“ nuosavybės pozicijos, įmonė yra formaliai bankrutavusi, bet tęsia veiklą naudodamasi tuo, kad nemoka daugumos savo skolų ir mokestinių įsipareigojimų. Remiantis Rumunijos pateikta informacija, pagal taikytinas nacionalines taisykles įmonės „CE Hunedoara“ likvidavimo procesas gali tęstis bent trejus metus, jeigu jį pradėtų Rumunijos valstybė, veikdama kaip įmonės „CE Hunedoara“ akcininkė ir pagrindinė kreditorė. Nors nacionaliniam Bendrovių teismui buvo pateikti prašymai iškelti bankroto bylą, įmonės „CE Hunedoara“ galutinis bankrotas dar nepaskelbtas.

2.4. **Įmonei „CE Hunedoara“ suteiktos paskolos**

(24) Sprendime pradėti tyrimą Komisija nagrinėjo penkias viešosiomis lėšomis finansuotas arba paremtas paskolas, suteiktas arba naudingas įmonei „CE Hunedoara“, kad ji galėtų vykdyti savo elektros energijos gamybos veiklą, ir iki 2016 m. birželio 30 d. sudariusias 337 107 835 RON (apie 72,48 mln. EUR) dydžio negrąžintą skolą Rumunijos valstybei, įskaitant negrąžintą pagrindinę sumą, palūkanas, delspinigius už vėlavimą mokėti, taip pat kitas išlaidas. 3 lentelėje pateikta Rumunijos atnaujinta informacija apie su tomis paskolomis susijusius neįvykdytus skolinius kapitalo įsipareigojimus 2018 m. kovo 31 d. duomenimis.

(25) Priėmus sprendimą pradėti tyrimą, Rumunijos institucijos pateikė paskolų sutartis, pagal kurias buvo nustatytos pagrindinės paskolų sąlygos, kaip dėstoma toliau.

a) Tarptautinio rekonstrukcijos ir plėtros banko (TRPB) paskola, Rumunijos valstybės suteikta per Viešųjų finansų ministeriją (toliau – TRPB paskola)

(26) Ši paskola buvo susijusi su elektrinės „CET Mintia“ trečio bloko atnaujinimo ir modernizavimo projektu.

(27) Šiuo tikslu 1995 m. rugpjūčio mėn. Elektros energijos autonominė direkcija RENEL (rum. *Regia Autonomă de Electricitate*) sudarė sutartį dėl 110 000 000 USD (33 500 000 USD dydžio šios sumos dalis vėliau, 2001 m. vasario mėn., buvo panaikinta) paskolos iš Pasaulio banko. Iki 2001 m. gegužės 17 d., kai TRPB sustabdė susitarimą, iš viso buvo gauta 10 930 016 USD.

([20]) 2015 m. balandžio 21 d. sprendimo dėl sanavimo pagalbos 14, 16 ir 17 konstatuojamosios dalys.

(28) 2002 m. gegužės 31 d. TRPB atnaujino paskolos sutartį su „Electrocentrale Deva“. Ši sutartis buvo užtikrinta Rumunijos Vyriausybės garantijomis, pagal ją buvo numatyta, kad įmonė „Electrocentrale Deva“ galėjo disponuoti ne daugiau kaip 69 908 805 USD suma (iš šios sumos 1 162 752 USD vėliau, 2005 m. vasario mėn., buvo panaikinta).

(29) Paskolos grąžinimo termino suėjimo data buvo 2015 m. lapkričio 1 d., mokėjimo grafike buvo numatytas 14 metų trunkantis grąžinimas du kartus per metus (gegužės ir lapkričio mėn.) mokamomis įmokomis, pradedant nuo 2002 m.

(30) Palūkanų norma yra lygi reikalavimus atitinkančių paskolų sąnaudoms ir yra nustatoma pagal ankstesnį semestrą, pridedant pusę procentinio punkto; papildomai, už dar neišmokėtas sumas įmonė „Electrocentrale Deva“ taip pat turėjo mokėti 0,25 % dydžio įsipareigojimo mokestį.

b) Rumunijos komercinio banko (BCR) paskola, dėl kurios sutartį įmonės „CE Hunedoara“ naudai sudarė Finansų ministerija (toliau – BCR paskola)

(31) Ši paskola buvo skirta finansuoti 25 % didesnio projekto, pavadinto „Centrala Electrica Paroseni“ ir susijusio su išmetamų dujų desulfuravimo įrangos įdiegimu ir šlako bei pelenų surinkimo, vežimo ir laikymo technologijos keitimu. Kitų dalių finansavimas buvo užtikrintas BRD paskola (ja padengti 25 % visų sąnaudų – informacijos apie šią paskola toliau pateikta d punkte) ir Europos investicijų banko (EIB) paskola (50 % visų sąnaudų; sprendimas pradėti tyrimą šiai paskolai netaikomas).

(32) Pagal 2013 m. gruodžio 3 d. BCR ir Viešųjų finansų ministerijos sudarytą paskolos sutartį bankas skolininkui suteikė investicinę paskolą, o skolininkas vėliau ją pagal papildomą paskolos sutartį, sudarytą 2013 m. gruodžio 5 d., perdavė įmonei „CE Hunedoara“.

(33) Abi sutartys – paskolos sutartis ir papildoma paskolos sutartis – buvo susijusios su ta pačia pagrindine 83 485 450 RON (t. y. 17 950 000 EUR) suma, kurią iš pradžių bankas suteikė Viešųjų finansų ministerijai, o ši vėliau ją perdavė įmonei „CE Hunedoara“.

(34) Paskolos grąžinimo terminas buvo 15 metų, atidėjimo laikotarpis – 3 metai. Mokėjimo grafike buvo nustatyta, kad paskola grąžinama 25 vienodomis du kartus per metus mokamomis įmokomis. Palūkanų norma buvo 4,20 % per metus.

(35) Užstatai, susiję su šia BCR paskola, tačiau taip pat naudoti kaip užstatai 14 700 000 EUR (t. y. 68 369 000 RON) dydžio Rumunijos plėtros banko (BRD) paskolai, nagrinėjamai toliau d punkte, ir susijusiai 32 650 000 EUR (t. y. 151 855 150 RON) dydžio EIB paskolai, kuriai sprendimas pradėti tyrimą netaikomas, buvo nustatyti įkeičiant įmonės „CE Hunedoara“ nekilnojamąjį ir kilnojamąjį turtą, kurio bendra vertė buvo 93 323 204 EUR (t. y. 417 481 353,09 RON).

(36) Už šią BCR paskolą įmonė „CE Hunedoara“ Viešųjų finansų ministerijai (Valdžios sektoriaus skolos rizikos fondui) taip pat turėjo sumokėti 2,5 % rizikos komisinį mokestį, t. y. 448 750 EUR sumą, padalintą į 8 lygias dalis.

c) Rumunijos plėtros banko (BRD) paskola, dėl kurios sutartį sudarė Finansų ministerija ir kurią kaip subordinuotąją paskolą ji perdavė įmonei „CE Hunedoara“ (toliau – BRD paskola)

(37) Sutartis dėl šios paskolos sudaryta siekiant finansuoti projektą „Centrala Electrică Paroşeni“.

(38) Pagal 2014 m. gegužės 19 d. BRD ir Viešųjų finansų ministerijos sudarytą finansavimo sutartį bankas skolininkui suteikė paskolą, o skolininkas vėliau ją pagal papildomą paskolos sutartį, sudarytą 2014 m. birželio 5 d., perdavė įmonei „CE Hunedoara“.

(39) Abi sutartys – pirmiau paminėta finansavimo sutartis ir papildoma paskolos sutartis – buvo susijusios su ta pačia pagrindine 68 371 170 RON (t. y. 14 700 000 EUR) suma, kurią iš pradžių bankas suteikė Viešųjų finansų ministerijai, o ši vėliau ją perdavė įmonei „CE Hunedoara“.

(40) Paskolos grąžinimo terminas buvo 15 metų, atidėjimo laikotarpis – 3 metai. Mokėjimo grafike buvo nustatyta, kad paskola grąžinama 25 vienodomis du kartus per metus mokamomis įmokomis. Palūkanų norma buvo 3,79 % per metus.

(41) Užstatai, susiję su šia BRD paskola, taip pat naudoti kaip užstatai 17 950 000 EUR (apie 83 485 450 RON) dydžio BCR paskolai, nagrinėjamai c punkte, ir susijusiai 32 650 000 EUR (apie 151 855 150 RON) dydžio EIB paskolai, kuriai sprendimas pradėti tyrimą netaikomas, buvo nustatyti įkeičiant nekilnojamąjį ir kilnojamąjį turtą, kurio bendra vertė buvo 93 323 204 EUR (apie 417 481 353,09 RON).

(42) Už šią BRD paskolą įmonė „CE Hunedoara“ Viešųjų finansų ministerijai (Valdžios sektoriaus skolos rizikos fondui) taip pat turėjo sumokėti 2,5 % rizikos komisinį mokestį, t. y. 367 000 EUR sumą, padalintą į 8 lygias dalis.

(43) BRD ir BCR paskolomis buvo finansuotos investicijos į tai, kad elektrinė „Paroseni“ atitiktų aplinkosaugos reikalavimus (ES standartus, nustatytus Pramoninių išmetamųjų teršalų direktyva). Tokiomis investicijomis negali būti užtikrinta papildoma produkcija arba sumažintos gamybos sąnaudos ir dėl to gaunama daugiau veiklos pajamų paskoloms grąžinti. Investicijos buvo tik būtina sąlyga, kad elektrinė galėtų toliau veikti. Iš tikrųjų, modelis, kai Rumunijos valstybei buvo suteiktos privačios paskolos, o vėliau ji tas paskolas perdavė, kad būtų finansuotos priemonės, kuriomis 2013–2014 m. užtikrinta atitiktis aplinkosaugos reikalavimams, atitiko modelį, kai Rumunija teikė dotacijas kitų šiluminių elektrinių (2010 m. „CE Turceni“ ir 2011 m. „CE Craiova II“) tokios pat rūšies įrenginiams (dūmtakių dujų desulfuravimo įrenginiams), ir su Rumunijos institucijomis informacija apie tą modelį keistasi 2012 m ([21]). Todėl atrodo tinkama laikytis nuomonės, kad BRD ir BCR paskolos, kurias valstybė perdavė ir kuriomis finansuotos atitikties aplinkosaugos reikalavimams priemonės, buvo *de facto* dotacijos, kaip ir tada, kai 2011 ir 2012 m. kitoms elektrinėms buvo skirtos dotacijos.

d) Paskolos, suteiktos nesuderinamai pagalbai grąžinti, kurią grąžinti pareikalauta sprendimu dėl nesuderinamos pagalbos; kapitalas ir palūkanos (toliau – paskola nesuderinamai pagalbai grąžinti)

(44) Pagal 2015 m. gegužės 13 d. Vyriausybės nepaprastąjį potvarkį Nr. 11 dėl paskolos suteikimo įmonei „CE Hunedoara S.A.“ Viešųjų finansų ministerija, įmonė „CE Hunedoara“ ir Energetikos, MVĮ ir verslo ministerija 2015 m. birželio 9 d. sudarė paskolos susitarimą.

(45) Tuo paskolos susitarimu įmonei „CE Hunedoara“ suteikta paskola, kurios pagrindinė suma buvo 34 785 015 RON (apie 7 478 778 EUR). Ši paskola buvo panaudota 5 konstatuojamojoje dalyje paminėtai nesuderinamai pagalbai grąžinti.

(46) Paskolos grąžinimo terminas buvo 90 dienų, taigi, paskola turėjo būti grąžinta 2015 m. rugsėjo 8 d. Buvo susitarta, kad paskolos palūkanų norma bus ROBOR 3 mėnesių vertė plius 5 %, t. y. 6,27 % per metus, ir visą paskolos laikotarpį palūkanų norma turėjo būti fiksuota.

(47) Pagal pirmiau paminėto 2015 m. gegužės 13 d. Vyriausybės nepaprastojo potvarkio Nr. 11 2 straipsnio 2 dalį buvo nustatytas 49 380 000 RON (apie 10 616 700 EUR) vertės (120 % paskolos dydžio) užstatas.

e) Paskola, kuri yra pagalba, suteikta pagal sprendimą dėl sanavimo pagalbos, ir palūkanos (toliau – sanavimo pagalbos paskola)

(48) Pagal 2015 m. birželio 24 d. Vyriausybės nepaprastąjį potvarkį Nr. 22 dėl paskolos suteikimo įmonei „CE Hunedoara S.A.“ Viešųjų finansų ministerija, įmonė „CE Hunedoara“ ir Energetikos, MVĮ ir verslo ministerija 2015 m. liepos 14 d. sudarė paskolos susitarimą.

(49) Šiuo paskolos susitarimu buvo numatyta įmonei „CE Hunedoara“ suteikti paskolą, kurios pagrindinė suma buvo 167 000 000 RON (apie 35 905 000 EUR), ir ji buvo padalyta į dvi dalis; 98 476 900 RON (apie 21 172 533 EUR) dydžio pirma dalis buvo suteikta 2015 m. liepos 20 d., 68 523 100 RON (apie 14 732 466 EUR) dydžio antra dalis nesuteikta, nes įmonė „CE Hunedoara“ negrąžino kitos paskolos, suteiktos pagal Vyriausybės nepaprastąjį potvarkį Nr. 11/2015 ir susijusios su pagalbos grąžinimu pagal sprendimą dėl nesuderinamos pagalbos (žr. d punktą).

(50) Sanavimo pagalbos paskolos grąžinimo terminas buvo 6 mėnesiai, t. y. 2015 m. balandžio–rugsėjo mėn. laikotarpis; tačiau dėl pirmiau paaiškintų priežasčių įmonė „CE Hunedoara“ gavo tik pirmą paskolos dalį.

(51) Buvo susitarta, kad paskolos palūkanų norma bus ROBOR 6 mėnesių vertė plius 5 %, t. y. 6,57 % per metus, ir visą paskolos laikotarpį palūkanų norma turėjo būti fiksuota.

(52) Pagal pirmiau paminėto 2015 m. birželio 24 d. Vyriausybės nepaprastojo potvarkio Nr. 22 3 straipsnio 3 dalį buvo nustatytas 123 960 000 RON (apie 26 651 400 EUR) vertės (120 % paskolos dydžio) užstatas.

2.5. **Pagrindas pradėti procedūrą**

(53) Sprendime pradėti tyrimą Komisija preliminariai nustatė, kad viešosiomis lėšomis finansuotos arba remtos penkios paskolos, suteiktos arba naudingos įmonei „CE Hunedoara“, gali būti valstybės pagalba, kaip nustatyta SESV 107 straipsnio 1 dalyje, ir kad, 2016 m. birželio 30 d. duomenimis, tebėra iš viso negrąžinta 337 mln. RON (apie 73 mln. EUR).

([21]) SA. 33812 (2012/NN) – Rumunija – Neteisėta valstybės pagalba privalomiems aplinkosaugos projektams.

(54) Sprendime pradėti tyrimą Komisijai taip pat kilo abejonių, ar įvykdytos SESV 107 straipsnio 3 dalies c punkte nustatytos suderinamumo su vidaus rinka sąlygos, taikytinos restruktūrizavimo pagalbai pagal Sanavimo ir restruktūrizavimo gaires. Komisija nurodė, kad Rumunijos institucijos per pagrįstą laikotarpį nepateikė galiojančio įmonės restruktūrizavimo plano arba aiškaus likvidavimo plano, taip pat nebuvo galima nustatyti aiškaus ir pagrįsto įmonės „CE Hunedoara“ prisidėjimo prie restruktūrizavimo išlaidų, taip pat priemonių, kuriomis būtų ribojamas konkurencijos iškraipymas, nors tai yra restruktūrizavimo pagalbos atitikties Sanavimo ir restruktūrizavimo gairėms sąlygos. Galiausiai, įmonė „CE Hunedoara“ negrąžino nei sanavimo pagalbos, nei paskolos, kurią ji panaudojo ankstesnei nesuderinamai pagalbai grąžinti.

(55) Kad galėtų įvertinti, ar įmonė „CE Hunedoara“ nagrinėjamąsias paskolas būtų galėjusi gauti finansų rinkose ir ar paskolos suteiktos rinkos sąlygomis, sprendime pradėti tyrimą Komisija Rumunijos paprašė pateikti:

— informacijos apie įmonės „CE Hunedoara“ kreditingumą, rinkos lyginamuosius indeksus ir reitingus, į kuriuos Rumunijos institucijos atsižvelgė siekdamos nustatyti savo teikiamos paramos sąlygas, ir ta informacija turėjo būti pagrįsta to meto, kai paskolos buvo suteiktos, subordinuotos arba užtikrintos garantijomis, įrodymais,

— 2012–2016 m. įmonei „CE Hunedoara“ finansų įstaigų arba bankų teiktų paskolų pasiūlymų įrodymus, nurodant, ar buvo prašoma valstybės arba viešųjų garantijų, taip pat

— visą informaciją, kuri gali būti naudinga vertinant visas penkias paskolas.

3. **RUMUNIJOS PASTABOS**

(56) Savo pastabose dėl Komisijos sprendimo pradėti tyrimą Rumunija pateikia informaciją ir keletą pastabų, kaip išdėstyta toliau.

3.1. **Pastabos dėl neįvykdytų skolinių kapitalo įsipareigojimų ir mokėtinų sumų, susijusių su penkiomis paskolomis**

a) TRPB paskola

(57) Pradedant nuo 2014 m. lapkričio mėn. mokėtinos dalies, dėl savo finansinių sunkumų įmonė „CE Hunedoara“ nebegalėjo mokėti įmokų ir paprašė savo garanto, t. y. Viešųjų finansų ministerijos, už ją grąžinti likusias dalis.

(58) Viešųjų finansų ministerija, būdama įmonės „CE Hunedoara“ garantu, sumokėjo 3 likusias dalis (t. y. 2014 m. lapkričio mėn., 2015 m. gegužės ir lapkričio mėn.) ir apskaičiavo baudas bei delspinigius už vėlavimą, kuriuos įmonė „CE Hunedoara“ jai turėjo sumokėti. Skola, įmonės „CE Hunedoara“ nesumokėta Viešųjų finansų ministerijai (ją sudaro trys įmokos ir atitinkamos baudos bei delspinigiai), 2018 m. kovo 31 d. buvo 60 711 568 RON (apie 13 052 987 EUR).

b) BCR paskola

(59) 2015 m. spalio mėn. duomenimis, įmonė „CE Hunedoara“ Viešųjų finansų ministerijai pranešė, kad dėl savo finansinių sunkumų nebegali mokėti savo įmokų. 2017 m. gruodžio 31 d. įmonė „CE Hunedoara“ Viešųjų finansų ministerijai buvo skolinga 5 343 411 EUR (apie 24 853 078 RON), ir tai – mokėtinos pagrindinės sumos, palūkanos ir rizikos komisinis mokestis, taip pat dar 564 163 EUR (apie 2 763 553 RON) delspinigių ir baudų.

(60) 2018 m. kovo 31 d. iš pagrindinės 17 950 000 EUR (apie 83 485 450 RON) sumos buvo grąžinta 2 154 000 EUR (apie 10 018 254 RON) dydžio suma, taigi likusi skola buvo 15 796 000 EUR (apie 73 467 196 RON).

c) BRD paskola

(61) 2016 m. vasario mėn. duomenimis, įmonė „CE Hunedoara“ Viešųjų finansų ministerijai pranešė, kad dėl savo finansinių sunkumų nebegali mokėti savo įmokų. 2018 m. kovo 31 d. įmonė „CE Hunedoara“ Viešųjų finansų ministerijai buvo skolinga 3 000 357 EUR (apie 13 955 150 RON), ir tai – mokėtinos pagrindinės sumos, palūkanos ir rizikos komisinis mokestis, taip pat delspinigiai ir baudos.

(62) 2018 m. kovo 31 d. iš pagrindinės 14 700 000 EUR (apie 68 371 170 RON) sumos buvo grąžinta 1 764 000 EUR (apie 8 204 364 RON) dydžio suma, taigi likusi skola buvo 12 936 000 EUR (apie 60 166 806 RON).

d) Paskola nesuderinamai pagalbai grąžinti

(63) 2015 m. rugsėjo 8 d., kai paskola turėjo būti grąžinta, bet nebuvo grąžinta, Viešųjų finansų ministerija apskaičiavo ir nustatė delspinigius už kiekvieną vėlavimo dieną. 2018 m. kovo 31 d. įmonės „CE Hunedoara“ nesumokėta skola, susijusi su šia paskola, buvo 42 339 794,26 RON (apie 9 103 055 EUR), ją sudarė pagrindinė 34 785 015 RON (apie 7 478 778 EUR) suma, 545 255,11 RON (apie 117 229 EUR) palūkanos ir 7 009 525,58 RON (apie 1 507 048 EUR) delspinigiai.

e) Sanavimo pagalbos paskola

(64) Iš 98 476 900 RON (apie 21 172 533 EUR) sumos, esančios pirma dalimi, įmonė „CE Hunedoara“ panaudojo tik 93 450 841,17 RON (apie 20 091 930 EUR) ir 5 026 058,86 RON (apie 1 080 602 EUR) skirtumą grąžino Viešųjų finansų ministerijai. 2018 m. kovo 31 d. įmonės „CE Hunedoara“ nesumokėta skola, susijusi su šia paskola, buvo 112 579 946,05 RON (apie 24 204 688 EUR), ją sudarė pagrindinė 93 450 841,17 RON (apie 20 091 930 EUR) suma, 3 306 854,30 RON (apie 710 973 EUR) palūkanos ir 15 822 250,68 RON (apie 3 401 783 EUR) delspinigiai.

3 lentelė

Rumunijos informacija apie neįvykdytus skolinius kapitalo įsipareigojimus ir mokėtinas sumas, susijusias su penkiomis paskolomis (2018 m. kovo 31 d. duomenys)

	TRPB paskola	BCR paskola	BRD paskola	Paskola nesuderinamai pagalbai grąžinti	Sanavimo pagalbos paskola
Suteikimo data	2002 5 31	2013 12 5	2014 6 5	2015 6 9	2015 7 14
Pirminis kapitalas	68,75 mln. USD	17,95 mln. EUR	14 mln. EUR	34,8 mln. RON	98,5 mln. RON
Iki 2018 3 31 negrąžinta pagrindinė paskolos suma	0	15,79 mln. EUR (73,5 mln. RON)	12,9 mln. EUR (60,1 mln. RON)	34,8 mln. RON	93,4 mln. RON
Skola Finansų ministerijai iki 2018 3 31 – negrąžintas kapitalas, baudos ir delspinigiai	60,7 mln. RON (13,1 mln. EUR)	5,3 mln. EUR (24,9 mln. RON)	3,0 mln. EUR (13,9 mln. RON)	42,3 mln. RON	112,6 mln. RON

3.2. **Kitos pastabos**

(65) Pirma, Rumunija pateikė paaiškinimą dėl 2015 m. balandžio 21 d. Komisijos sprendimu patvirtintos sanavimo pagalbos. Taip pat, kaip nurodyta sprendime pradėti tyrimą, tuo metu, kai buvo patvirtinta sanavimo paskola, Rumunija įsipareigojo per ne ilgiau kaip šešis mėnesius nuo sprendimo dėl sanavimo pagalbos priėmimo dienos pateikti: i) įrodymą, kad paskola buvo grąžinta, ii) galiojantį restruktūrizavimo planą arba iii) pagrįstą likvidavimo planą, kuriame būtų nustatyti įmonės „CE Hunedoara“ likvidavimo per pagrįstą laikotarpį veiksmai, neteikiant papildomos pagalbos. Šiuo atžvilgiu Rumunija patvirtino, kad ji iš tikrųjų pasirinko įmonės „CE Hunedoara“ restruktūrizavimo galimybę.

(66) Antra, kalbant apie sprendimą pradėti tyrimą, Rumunija teigė, kad, jos nuomone, sanavimo pagalbos paskola, patvirtinta sanavimo pagalbos sprendimu, gavėjui (t. y. įmonei „CE Hunedoara“) nesuteikta jokio tikro ekonominio pranašumo. Rumunija teigė, kad paskola buvo suteikta bankų rinkoje esamomis sąlygomis, t. y. remiantis „EximBank“ atlikta ekonomine ir finansine analize; be to, nustatant nacionalinio mokesčių administratoriaus garantijas atsižvelgta į užstato rinkos vertę, o ši sudarė bent 120 % paskolos vertės.

(67) Trečia, kalbant apie įmonės „CE Hunedoara“ likvidavimo procesą ir teisinį anglių kasybos veiklos ir elektros energijos gamybos veiklos atskyrimą, Rumunija paaiškino, kad priežastys, dėl kurių buvo negalimas teisinis anglių kasybos veiklos ir elektros energijos gamybos veiklos atskyrimas, buvo i) finansinių išteklių stoka, ii) tai, kad įmonės prašymu 2016 m. buvo du kartus iškelta laikina įmonės „CE Hunedoara“ bankroto byla, o vėliau kaskart buvo išeita iš bankroto, taip pat iii) tai, kad nacionaliniai teismai tuo metu, kai Rumunija teikė informaciją, dar buvo nepriėmę sprendimo dėl dar vieno prašymo iškelti bankroto bylą.

(68) Rumunija paaiškino, kad, siekiant įvykdyti teisinį atskyrimą, reikalingi tam tikri teisės aktuose nustatyti procedūriniai veiksmai ir kad, jeigu neįsikiša suinteresuotosios trečiosios šalys, procesas paprastai trunka 6–9 mėnesius. Be to, Rumunija pabrėžė, kad anglių kasybos veiklai ir elektros energijos gamybos veiklai naudojamos atskiros sąskaitos ir kad sanavimo pagalba būtų naudojama tik elektros energijos veiklai, kaip buvo nurodyta pranešime apie sanavimo pagalbą.

(69) Ketvirta, kalbant apie sprendimą pradėti tyrimą dėl pagalbos visuotinės ekonominės svarbos paslaugas teikiančiai įmonei sąlygų, Rumunija teigė, kad įmonė „CE Hunedoara“ teiks paslaugas, būtinas, kad veiktų nacionalinė elektros energijos sistema, ir dėl to pagal galiojančias teisės aktų nuostatas ([22]) įmonė „CE Hunedoara“ faktiškai turi teisę gauti kompensaciją. Šiuo atžvilgiu Rumunija pridūrė, kad informacija, kurios reikia siekiant apibrėžti visuotinės ekonominės svarbos paslaugas ir pavedimą jas teikti, taip pat siekiant apskaičiuoti kompensaciją ir trukmę, Komisijai pradėta teikti 2016 m. ir greitai bus pateikta visa.

(70) Penkta, Rumunija taip pat teigė, kad, remiantis tyrimais, kuriuos atliko nacionalinė elektros energijos perdavimo įmonė „Transelectrica S.A.“, dviejų elektrinių („Mintia“ ir „Paroseni“) veiklos nutraukimas turėtų neigiamą poveikį nacionalinės elektros energijos sistemos veikimui.

(71) Šešta, remiantis Rumunijos skaičiavimais, manoma, kad įsigaliojus Komisijos įgyvendinimo sprendimui (ES) 2017/1442 ([23]), labai artimoje ateityje nebeliks kitų elektros energijos jėgainių.

(72) Tačiau Rumunija nepateikė jokios informacijos, kuria būtų įrodyta, jog Rumunijos institucijos arba rinkos dalyviai prieš suteikiant paskolas būtų atlikę *ex ante* vertinimą, taip pat nepateikė jokių įrodymų, kad paskolos yra suderinamos su valstybės pagalbos taisyklėmis.

(73) Savo pastabose dėl sprendimo pradėti tyrimą Rumunija neginčijo, kad sanavimo pagalbos paskola, paskola nesuderinamai pagalbai grąžinti ir trys kitos paskolos yra valstybės ištekliai ir yra priskirtinos valstybei.

4. **PAGALBOS VERTINIMAS**

(74) Šis sprendimas yra susijęs su penkiomis viešosiomis lėšomis finansuotomis arba remtomis paskolomis, aprašytomis 2.4 skirsnyje.

(75) Šiuo sprendimu netrukdoma atlikti bet kurių kitų įmonei „CE Hunedoara“ suteiktų pagalbos priemonių vertinimo. Tai apima, visų pirma, tai, kad viešojo sektoriaus subjektai atidėjo arba panaikino įmonės „CE Hunedoara“ skolą ir tuo įmonei suteikė tiesioginės naudos, kaip nurodyta sprendime pradėti tyrimą, taip pat anksčiau, prieš įmonės likvidavimą, buvo panaikintos Nacionalinės Petrošanio antracito įmonės viešosios skolos arba jų nebereikalauta, jeigu įmonė „CE Hunedoara“ būtų laikoma jos ekonominės veiklos perėmėja.

(76) Komisija pirmiausia nagrinės, ar penkios nagrinėjamos paskolos yra valstybės pagalba pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį. Vėliau Komisija nagrinės, ar pagalba jau buvo suteikta ir ar tokia pagalba gali būti suderinama su vidaus rinka.

(77) Preliminariai vertindama Komisija nesutinka su Rumunijos pastabomis dėl BCR ir BRD paskolų. Pirma, nors Rumunija iš tikrųjų atitinkamai bankams BCR ir BRD sumokėjo dalį pagrindinės sumos (kaip skolininkė), to negalima pasakyti apie įmonę „CE Hunedoara“, nes pastaroji Rumunijos valstybei nesumokėjo jokios pagrindinės (subordinuotųjų paskolų) sumos dalies, taigi iš tikrųjų tebėra negrąžintas visas pirminis kapitalas (subordinuotųjų paskolų), ne tik jo dalis. Antra, Komisija taip pat nesutinka su Rumunijos pastabomis dėl sumų, Finansų ministerijai 2018 m. kovo 31 d. duomenimis mokėtinų už tas dvi paskolas; iš tikrųjų, kaip bus paaiškinta toliau, Komisija mano, kad įmonė „CE Hunedoara“ Rumunijos valstybei jau turi būti grąžinusi visas pagrindines (subordinuotųjų) BCR ir BRD paskolų sumas (o ne vien pagrindinės sumos dalis, mokėtinas iki 2018 m. kovo 31 d. pagal mokėjimo grafiką).

4.1. **Valstybės pagalbos buvimas pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį**

(78) Pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį „valstybės narės arba iš jos valstybės išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti, yra nesuderinama su vidaus rinka, kai ji daro įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai“.

([22]) Vyriausybės nepaprastasis potvarkis Nr. 26/2018 ir Vyriausybės sprendimas Nr. 760/2017.

([23]) 2017 m. liepos 31 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/1442, kuriame pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų pateikiamos geriausių prieinamų gamybos būdų (GPGB) išvados dėl didelių kurą deginančių įrenginių (OL L 212, 2017 8 17, p. 1).

(79) Vadinasi, kad priemonė būtų laikoma valstybės pagalba pagal šią nuostatą, turi būti įvykdytos visos šios sąlygos: i) priemonė turi būti priskiriama prie valstybės priemonių ir finansuojama iš valstybės išteklių; ii) ja turi būti suteikiamas pranašumas pagalbos gavėjui; iii) pranašumas turi būti atrankinis; ir iv) priemone turi būti iškraipoma konkurencija arba keliama jos iškraipymo grėsmė ir turi būti daromas poveikis valstybių narių tarpusavio prekybai.

4.1.1. *Valstybės ištekliai ir priskirtinumas valstybei*

(80) Kaip nustatė Teismas ([24]), kad priemonės būtų laikomos valstybės pagalba pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, a) joms tiesiogiai arba netiesiogiai per bet kurį tarpininkaujantį subjektą, veikiantį pagal jam suteiktus įgaliojimus, turi būti naudojami valstybės ištekliai ir b) jos turi būti priskirtinos valstybei. Sąvoka „valstybė narė“ apima visų lygių vadžios institucijas, neatsižvelgiant į tai, kokios jos yra, – nacionalinės, regioninės ar vietos ([25]).

(81) Kalbant apie TRPB paskolą, Rumunija paaiškino, kad ši paskola buvo 2002 m. gegužės 31 d. TRPB ir „Electrocentrale Deva“, įmonės „CE Hunedoara“ pirmtakės, pasirašyto susitarimo rezultatas. Šią paskolų sutartį garantijomis užtikrinto Rumunijos Vyriausybė. Remiantis Teismo praktika ([26]), kad būtų galima taikyti 107 straipsnio 1 dalį, pakanka, kad dėl garantijos ar sutartimi pateikto pasiūlymo kiltų konkretus pavojus ateityje užkrauti valstybei papildomą naštą. Taigi, TRPB paskolos garantija buvo susijusi su valstybės biudžeto ištekliais.

(82) Kalbant apie BCR paskolą, Rumunija patvirtino, kad ši paskola buvo suteikta pagal 2013 m. gruodžio 3 d. sudarytą BCR ir Viešųjų finansų ministerijos sutartį dėl investicinio projekto „Centrala Electrică Paroşeni“ ketvirtadalio finansavimo. Vėliau pagal 2013 m. gruodžio 5 d. sudarytą papildomą paskolos sutartį ši paskola buvo perduota įmonei „CE Hunedoara“. Taigi, papildoma paskolos sutartis (susijusi su BCR paskola, dėl kurios sutartį sudarė Rumunijos valstybė) su įmone „CE Hunedoara“ buvo sudaryta naudojant valstybės biudžeto išteklius.

(83) Kalbant apie TRPB paskolą, Rumunija patvirtino, kad ši paskola buvo suteikta dėl 2014 m. gegužės 19 d. BRD ir Viešųjų finansų ministerijos pasirašytos sutarties. Šią paskolą bankas suteikė skolininkui, o šis vėliau pagal 2014 m. birželio 5 d. sudarytą papildomą paskolos sutartį dėl kitos projekto „Centrala Electrică Paroşeni“ ketvirtadalio dalies ją perdavė įmonei „CE Hunedoara“. Taigi, papildoma paskolos sutartis (susijusi su BRD paskola, dėl kurios sutartį sudarė Rumunijos valstybė) su įmone „CE Hunedoara“ buvo sudaryta naudojant valstybės biudžeto išteklius.

(84) Sanavimo pagalba, įskaitant pratęstą ir negrąžintą jos dalį, ir paskola, skirta nesuderinamai pagalbai grąžinti, yra susijusios su valstybės ištekliais, nes suteiktos naudojant lėšas, atidėtas valstybės biudžete ir gaunamas iš valstybės biudžeto.

(85) Įvairūs aktai, kuriais Finansų ministerija sudarė sutartis dėl paskolų įmonei „CE Hunedoara“, tas paskolas subordinavo arba užtikrino garantijomis, vykdydama savo pareigas, vadovaudamasi valstybės jai pavestais įgaliojimais arba gavusi Rumunijos ministrų tarybos nurodymus, yra priskirtini Rumunijos valstybei.

(86) Remdamasi tuo, kas pirmiau išdėstyta, Komisija daro išvadą, kad penkios nagrinėjamosios paskolos yra susijusios su valstybės ištekliais ir yra priskirtinos Rumunijos valstybei.

4.1.2. *Ekonominis pranašumas*

(87) Kad pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį priemonė būtų laikoma valstybės pagalba, ja turi būti palaikomos tam tikros įmonės arba tam tikrų prekių gamyba. Tiesiogiai arba netiesiogiai valstybės suteiktos paskolos arba garantijos gali būti palankios pagalbą gaunančiai įmonei, kai jomis suteikiamas finansavimas, kurio pagalbos gavėjas finansų rinkose negalėtų gauti tokiomis pat sąlygomis arba apskritai negalėtų gauti. Siekdama patikrinti, ar įmonei suteiktas ekonominis pranašumas, Komisija taiko rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančio veiklos vykdytojo principo kriterijų. Remiantis tuo principu, atliekant vertinimą sandoris nagrinėjamas tariamo apdairaus kreditoriaus arba investuotojo požiūriu, atsižvelgiant į aplinkybes, kuo artimesnes valstybės aplinkybėms ([27]).

(88) Nagrinėjamuoju atveju Rumunijos valstybė yra ir įmonės „CE Hunedoara“ kreditorė, ir pagrindinė jos akcininkė. Tokiomis aplinkybėmis Rumunija gali teikti arba garantijomis užtikrinti rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančio veiklos vykdytojo principą atitinkančią paskolą arba atskirą garantiją, jeigu sąlygos, kuriomis paskola teikiama, atitinka rinkos sąlygas, ir yra tikimybė, kad akcininkui paskola bus grąžinta arba jis kitokia forma gaus didesnę grąžą.

([24]) Žr. 2002 m. gegužės 16 d. Sprendimą *Prancūzija/Komisija (Stardust Marine)*, C-482/99, ECLI:ES:C:2002:294.
([25]) 1987 m. spalio 14 d. Sprendimas *Vokietija/Komisija*, C-248/84, ECLI:ES:C:1987:437, 17 punktas.
([26]) 2013 m. kovo 19 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Bouygues ir Bouygues Télécom/Komisija ir kiti*, sujungtos bylos C-399/10 P ir C-401/10 P, ECLI:ES:C:2013:175, 137, 138 ir 139 punktai.
([27]) 2017 m. rugsėjo 20 d. Sprendimas *Komisija / Frucona Košice*, C-300/16P, ECLI:ES:C:2017:706, 28 punktas.

(89) Todėl, vertinant sąlygas, kuriomis akcininkas suteikė paskolas, reikia atsižvelgti į galimą grąžą iš kapitalo dalies, kurios akcininkas gali pagrįstai tikėtis būdamas akcininku. Šiuo atveju, atsižvelgiant į i) įmonės „CE Hunedoara“ finansinius skaičius, pateiktus 2 lentelėje, ii) gerokai didesnes ribines „CE Hunedoara“ gamybos sąnaudas, palyginti su rinkos kainomis, ir iii) bendrovių pirmtakių buvusius rezultatus, matyti, kad Rumunijos valstybė arba bet kuris rinkos investuotojas, kurio padėtis yra panaši į valstybės padėtį, iš savo turimų įmonės „CE Hunedoara“ akcijų (2013 m. duomenimis) negalėjo tikėtis jokios galimos grąžos dividendų arba kapitalo prieaugio forma.

(90) Pirma, vertinant visas tris (TRPB, BCR ir BRD) paskolas, dėl kurių Rumunijos finansų ministerija įmonės „CE Hunedoara“ naudai sudarė sutartis arba suteikė garantijas, būtina atsižvelgti į įmonės finansinę padėtį ir įmonių pirmtakių ankstesnius rezultatus, nes apdairus rinkos skolintojas arba investuotojas būtų tai nagrinėjęs. Dar iki 2015 m. balandžio mėn., kai įmonė „CE Hunedoara“, turimomis žiniomis, negalėjo gauti finansavimo rinkos sąlygomis, įmonė nuo pat pirmų metų, kuriais ėmėsi visos savo veiklos, susijusios su anglių kasyba ir elektros energijos gamyba, nuolat patirdavo nuostolių.

(91) Antra, kalbant apie paskolą nesuderinamai pagalbai grąžinti, sprendime pradėti tyrimą pažymėta, kad įmonei „CE Hunedoara“, kaip teises perėmusiai įmonei, valdančiai įmonių „Electrocentrale Paroşeni“ ir „Electrocentrale Deva“ elektros energijos gamybos turtą, valstybės pagalba, nagrinėta 2015 m. balandžio 20 d. priimtame sprendime dėl nesuderinamos pagalbos, ir, kaip galima numanyti, viešąja paskola, įmonei „CE Hunedoara“ suteikta tai pagalbai grąžinti, buvo suteiktas panašaus pobūdžio ekonominis pranašumas. Paskola nesuderinamai pagalbai grąžinti buvo suteikta tuo metu, kai, pasak Rumunijos, įmonė „CE Hunedoara“ atitiko kriterijus, kad pagal Rumunijos teisę jai būtų galima kelti bankroto bylą, todėl galima paneigti, kad bendrovė tokį finansavimą būtų galėjusi gauti rinkos sąlygomis.

(92) Trečia, kalbant apie sanavimo pagalbos paskolą, kaip nurodyta sprendime pradėti tyrimą, Rumunijos institucijos pareiškė, kad „CE Hunedoara“ negalėjo gauti paskolos iš komercinių bankų ir, bendriau, jos pripažino, kad įmonei paskola suteiktas (atrankusis) pranašumas ([28]). Pratęsta ir dar negrąžinta sanavimo pagalbos paskolos dalimi, likusia įmonei „CE Hunedoara“, taip pat suteikiamas ekonominis pranašumas, kurio įmonė negalėjo gauti rinkos sąlygomis, pavyzdžiui, negrąžintą dalį perfinansuojant komercinio banko paskola ir grąžinant.

(93) Savo pastabose dėl sprendimo pradėti tyrimą Rumunija tvirtino, kad iš tikrųjų ketino restruktūrizuoti įmonę „CE Hunedoara“ ir sanavimo paskolą paversti dalimi restruktūrizavimo pagalbos. Tačiau Komisija atkreipia dėmesį, kad Rumunija nepateikė galiojančio restruktūrizavimo plano pagal Sanavimo ir restruktūrizavimo gaires ir kad vien ketinimu restruktūrizuoti sanavimo pagalba suteiktas pranašumas nepanaikinamas, nes paskola negrąžinta per šešis mėnesius nuo pagalbos suteikimo.

(94) Be to, Rumunija savo pastabose dėl sprendimo pradėti tyrimą tvirtino, kad sanavimo paskola buvo suteikta „bankų rinkoje buvusiomis sąlygomis“, „EximBank“ atlikus analizę, ir buvo užtikrinta užstatu. Tačiau, kad šis teiginys yra neteisingas, įrodoma paprasčiausiu faktu, jog įmonė „CE Hunedoara“ negalėjo gauti paskolos iš komercinių bankų, kaip nurodyta šio sprendimo 100 ir 101 konstatuojamojoje dalyje. Be to, Rumunija nepateikė „EximBank“ atliktos kredito rizikos analizės.

(95) Ketvirta, ir įmonės „CE Hunedoara“ pirmtakės negalėjo įvykdyti savo įsipareigojimų, sudariusių daugiau kaip 1,2 mlrd. EUR, ir likvidavimo metu jie liko neįvykdyti. Kaip neseniai įsteigta įmonė, nors išvengusi įmonių „Electrocentrale Paroşeni“, „Electrocentrale Deva“ ir Nacionalinės Petrošanio antracito įmonės daugumos įsipareigojimų, įmonė „CE Hunedoara“ neturėjo patikimos ir tvirtos kredito istorijos, o be jos rinkos skolintojai nenori finansuoti veiklos. Iš tikrųjų, visos penkios paskolos, kurioms taikoma ši procedūra, buvo suteiktos naudojant valstybės biudžeto išteklius (žr. šio sprendimo 4.1.1 skirsnį). Priešingai, nėra jokių įrodymų, kad kuris nors rinkos kreditorius įmonei „CE Hunedoara“ būtų suteikęs paskolas bet kokiu panašiu mastu. Nors sprendime pradėti tyrimą Rumunija buvo raginama pateikti įrodymų, kad rinkos finansų įstaigos arba bankai 2012–2016 m. siūlė įmonei „CE Hunedoara“ suteikti paskolas, nurodant, ar buvo prašoma valstybės arba viešųjų garantijų, nenurodyta jokių pasiūlymų ir nepateikta jokių įrodymų, kad rinkos skolintojai atliko teigiamą vertinimą.

(96) Kaip aiškinama šio sprendimo 20 konstatuojamojoje dalyje, įmonės „CE Hunedoara“ gamybinis turtas buvo ir tas, kurį anksčiau valdė jos pirmtakės ir kuris nebuvo kaip nors iš esmės pagerintas našumo arba technologiniu požiūriu, kad akcininkai galėtų pagrįstai tikėtis geresnio arba pelningesnio elektros energijos bei šilumos pardavimo Rumunijos elektros energijos rinkoje. Įmonė „CE Hunedoara“ (kaip ir jos pirmtakės) visiškai priklauso

([28]) 2015 m. balandžio 21 d. sprendimo dėl sanavimo pagalbos 30 ir 31 konstatuojamosios dalys.

Rumunijos institucijoms, taip pat esančioms pagrindiniu įmonės kreditoriumi, taigi šios negalėjo nepaisyti įmonės „CE Hunedoara“ struktūrinio negebėjimo gauti pakankamai veiklos pajamų, kad galėtų vykdyti savo įsipareigojimus. Jos suteikė viešųjų finansų, kurių įmonė „CE Hunedoara“ finansų rinkose niekaip nebūtų galėjusi gauti.

(97) Visi penki pirmiau paminėti faktai daro poveikį įmonės „CE Hunedoara“ kreditingumui ir dėl jų yra neįtikėtina, kad be valstybės įsikišimo įmonė „CE Hunedoara“ būtų radusi rinkos sąlygomis skolinti jai pasirengusius skolintojus, pasitikinčius, kad įmonė „CE Hunedoara“ grąžins tas paskolas. Panašiai, vargiai tikėtina, kad Rumunija būtų galėjusi planuoti iš savo turimų įmonės „CE Hunedoara“ akcijų ir, visų pirma, iš pajamų, kurių ji atsisakė ne rinkos sąlygomis suteikdama paskolas įmonei „CE Hunedoara“, gauti grąžos.

(98) Apibendrinant galima pasakyti, kad nagrinėjamosios paskolos įmonei „CE Hunedoara“ buvo naudingos. Iš tikrųjų, įmonė „CE Hunedoara“ buvo skolininkė, kurios nemokių ir likviduotų pirmtakių kredito istorija buvo prasta, o ji pati 2012–2013 m., kai buvo įsteigta, kredito istorijos neturėjo. Įmonė „CE Hunedoara“ turėjo vis didesnių veiklos nuostolių, taigi nuo 2013–2014 m. negalėjo padengti skolų tvarkymo sąnaudų ir iš tikrųjų nevykdė savo įsipareigojimų, taigi įmonei nuo 2015 m. galėjo būti keliama bankroto byla. Be to, nebuvo jokių požymių, kad Rumunijos valdžios institucijos laiku ėmėsi kokių nors veiksmų, kurių uolus kreditorius būtų ėmęsis savo reikalavimams susigrąžinti, pavyzdžiui, reikalavęs, kad skolininkas grąžintų paskolas, arba kreipęsis dėl priverstinio užtikrinimo, kad nevykdomi mokėjimo įsipareigojimai būtų įvykdyti. Nors 2016 m. sausio mėn. buvo pateiktas reikalavimas įmonei „CE Hunedoara“ iškelti bankroto bylą (žr. šio sprendimo 22 konstatuojamąją dalį), iki dabar jokios lėšos nebuvo veiksmingai susigrąžintos. Kadangi tuo metu, kai buvo suteiktos arba pratęstos paskolos, įmonės finansinė padėtis buvo sunki, o tikimybė, kad paskolos bus gražintos, maža, nagrinėjamosiomis paskolomis įmonei „CE Hunedoara“ suteiktas ekonominis pranašumas, o jo forma – finansavimas ir lėšos, kurių ji nebūtų galėjusi gauti rinkoje.

(99) Kalbant apie šio ekonominio pranašumo kiekybinį nustatymą, sprendimo pradėti tyrimą 34 konstatuojamojoje dalyje Komisija paminėjo Bendrojo Teismo sprendimą *Larko* ([29]) – kai skolininko finansinė padėtis yra kebli dėl apyvartos mažėjimo, neigiamo nuosavo kapitalo ir negebėjimo paskolas grąžinti savo lėšomis, ekonominis pranašumas, suteiktas paskola, gali būti lygus bendrai pasiskolintų lėšų sumai, net jeigu valstybė tik užtikrina garantija tą paskolą. Rumunijos valdžios institucijos nepateikė jokių įrodymų, kad įmonė „CE Huneadoara“ turėjo galimybę rinkoje gauti finansavimą rinkos sąlygomis, iš kurių būtų matyti, kad įmonė „CE Hunedoara“ bandė, jau nekalbant apie sėkmingą bandymą, pasiskolinti lėšų rinkoje be valstybės paramos.

(100) Kaip nurodyta 43 konstatuojamojoje dalyje, Rumunijos valstybės perduota BRD paskola ir BCR paskola, skirtos finansuoti atitikties aplinkosaugos reikalavimams 2013–2014 m. priemones, atitinka modelį, kai Rumunija teikė dotacijas kitų šiluminių elektrinių (2010 m. „CE Turceni“ ir 2011 m. „CE Craiova II“) tokios pat rūšies įrenginiams (dūmtakių dujų desulfuravimo įrenginiams), ir nusprendė atsisakyti tokios dotacijų teikimo praktikos, kaip pagalbos priemonės. Tačiau, atsižvelgiant į įmonės „CE Hunedoara“ savybes, paskirtį ir finansinę padėtį, atrodo būtų tinkama laikyti, kad BRD paskola bei BCR paskola, kurias perdavė valstybė, ir atitikties aplinkosaugos reikalavimams užtikrinimo finansavimas buvo *de facto* dotacijos, nors teisiniu požiūriu ir laikomos paskolomis.

(101) Kol kas, tai, kad bankai BRD ir BCR paskolas suteikė Rumunijos valstybei, o ši jas perdavė, rodo, jog šie privatūs bankai nenorėjo prisiimti likvidumo rizikos, siejamos su įmone „CE Hunedoara“, nes buvo iš esmės tikri, kad ši įmonė įsipareigojimų neįvykdys.

(102) Taigi, remdamasi tuo, kas pirmiau išdėstyta, Komisija daro išvadą, kad penkiomis paskolomis, suteiktomis įmonei „CE Hunedoara“, suteiktas ekonominis pranašumas, ir mano, kad tas pranašumas yra lygus bendrai pagrindinei paskolų sumai paskolų suteikimo metu.

4.1.3. *Atrankumas*

(103) Kad pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį priemonė būtų laikoma valstybės pagalba, *ja turi būti palaikomos tam tikros įmonės arba tam tikrų prekių gamyba*. Komisija atkreipia dėmesį, kad visos penkios paskolos įmonei „CE Hunedoara“ buvo suteiktos *ad hoc* pagrindu, siekiant paremti jos tolesnį veikimą esant tam tikroms aplinkybėms, dėl kurių prireikė investicijų į atitikties aplinkosaugos reikalavimams užtikrinimą, veiklos išlaidas arba nesuderinamos pagalbos grąžinimą, ir tai nebuvo platesnės bendros ekonominės politikos priemonės, kuria siekiama remti įmones, kurių teisinė ir ekonominė padėtis panaši ir kurios veikia elektros energijos gamybos arba kituose ekonomikos sektoriuose, dalis. Todėl Komisija daro išvadą, kad šios paskolos yra atrankioji priemonė pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį.

([29]) 2018 m. vasario 1 d. Sprendimas *Larko Geniki Metalleftiki kai Metallourgiki AE/Komisija*, T-423/14, ECLI:ES:T:2018:57, 193 punktas ir jame nurodyta Teismo praktika.

4.1.4. *Poveikis prekybai ir konkurencijos iškraipymas*

(104) Jeigu valstybės narės teikiama pagalba stiprinama įmonės padėtis, palyginti su kitomis įmonėmis, kurios konkuruoja valstybių narių prekybos srityje, tokia prekyba turi būti laikoma prekyba, kuriai pagalba daromas poveikis ([30]). Užtenka, kad konkurencijai atvirose rinkose pagalbos gavėjas konkuruotų su kitomis įmonėmis ([31]).

(105) Įmonė „CE Hunedoara“ Rumunijoje tiekia elektros energiją ir šilumą. Kaip nustatyta galiojančiose Sąjungos elektros energijos vidaus rinkos taisyklėse ([32]), Rumunijoje elektros energijos tiekėjai gali laisvai imtis veiklos ir teikti paslaugas klientams. Iš tikrųjų, įvairūs konkurentai iš Rumunijos (pvz., „SN Nuclearelectrica“, „SN Hidroelectrica“) arba kitų valstybių narių (pvz., CEZ, „Alpiq“) faktiškai tai ir daro. Komisija atkreipia dėmesį, kad Rumunijos elektros energijos sistema dabar yra sujungta su Bulgarijos ir Vengrijos elektros energijos sistemomis, kad tos valstybės narės gamintų elektros energijos srautus ir elektros energija tarpusavyje prekiautų.

(106) Todėl Komisija daro išvadą, kad nagrinėjamosiomis paskolomis gali būti daromas poveikis ES prekybai ir gali būti iškraipyta konkurencija vidaus rinkoje arba kilti tokio iškraipymo grėsmė.

4.1.5. *Išvada dėl pagalbos buvimo*

(107) Komisija, remdamasi pirmiau išdėstytais argumentais, daro išvadą, kad TRPB paskola, kurią Rumunijos valstybė suteikė įmonei „CE Hunedoara“, BCR ir BRD paskolos, dėl kurių sutartys buvo sudarytos įmonės „CE Hunedoara“ naudai, paskola ankstesnei nesuderinamai pagalbai grąžinti ir sanavimo pagalbos paskola, įskaitant pratęstą ir negrąžintą jos dalį, yra valstybės pagalba pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį.

4.2. **Pagalbos teisėtumas**

(108) Valstybės garantijomis užtikrinta TRPB paskolos sutartis, naudinga įmonei „CE Hunedoara“, 2002 m. gegužės 31 d. buvo pasirašyta su viena iš įmonės „CE Hunedoara“ pirmtakių, t. y. su įmone „Electrocentrale Deva“, taigi, tai įvyko prieš Rumunijai įstojant į Europos Sąjungą 2007 m.; pati savaime TRPB paskola nebuvo neteisėta, net jeigu ir būtų nustatyta, kad ji yra valstybės pagalba. Todėl valstybės, kaip garantijos teikėjos, mokėtos įmokos, nors tai vyko po įstojimo į Sąjungą, yra esama pagalba ir pačios savaime tos įmokos nėra neteisėtos, nedarant poveikio tam, kaip pagal valstybės pagalbos taisykles yra apibūdinamas galimas būsimas valstybės nepasinaudojimas įmonei „CE Hunedoara“ teiktino atgręžtinio reikalavimo teise.

(109) Tačiau BCR paskola, BRD paskola ir paskola nesuderinamai pagalbai grąžinti yra valstybės pagalba pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, ir, kadangi išmokėtos pažeidžiant SESV 108 straipsnio 3 dalį, jos yra neteisėta valstybės pagalba.

(110) Sanavimo pagalbos paskola, dėl kurios Komisija neprieštaravo savo 2015 m. balandžio 21 d. sprendime dėl sanavimo pagalbos, nebuvo suteikta Komisijai dar nepriėmus sprendimo, todėl tai nėra neteisėta valstybės pagalba. Tačiau dėl jos pernelyg ilgo pratęsimo ir negrąžinimo gerokai ilgesnį nei šešių mėnesių laikotarpį, kuriam ji buvo suteikta, pratęsimas tampa neteisėtas.

4.3. **Pagalbos suderinamumas ir teisinis vertinimo pagrindas**

(111) Komisija privalo vertinti, ar nustatytas pagalbos priemones galima laikyti suderinamomis su vidaus rinka. Pagal Teisingumo Teismo praktiką nurodyti galimas suderinamumo su vidaus rinka priežastis ir įrodyti, kad tokio suderinamumo sąlygos tenkinamos, yra valstybės narės užduotis ([33]). Išskyrus iš pradžių suteiktą sanavimo pagalbos paskolą bei jos pratęsimą praėjus šešiems mėnesiams nuo 2015 m. balandžio 21 d. Komisijos sprendimo ir TRPB paskolą, apie kurią nereikėjo pranešti, nes ji buvo suteikta Rumunijai dar neįstojus į Sąjungą, Rumunija nepranešė apie paskolą nesuderinamai pagalbai grąžinti, BCR paskolą ir BRD paskolą, ji taip pat nenurodė galimų jų suderinamumo su vidaus rinka priežasčių.

(112) Remdamasi turima informacija ir kaip nurodyta sprendime pradėti tyrimą, Komisija laikosi nuomonės, kad vienintelis galimas vertinamų priemonių suderinamumo pagrindas galėtų būti Sanavimo ir restruktūrizavimo gairės. Šiose gairėse pateiktos taisyklės ir sąlygos, taikytinos atliekant sanavimo ir restruktūrizavimo pagalbos sunkumų patiriančioms įmonėms, kaip nustatyta SESV 107 straipsnio 3 dalies c punkte, suderinamumo vertinimą.

([30]) Žr., visų pirma, 1980 m. rugsėjo 17 d. Sprendimo *Philip Morris/Komisija*, 730/79, ECLI:ES:C:1980:209, 11 punktą; 2001 m. lapkričio 22 d. Sprendimo *Ferring*, C-53/00, ECLI:ES:C:2001:627, 21 punktą; 2004 m. balandžio 29 d. *Italija/Komisija*, C-372/97, ECLI:ES:C:2004:234, 44 punktą.

([31]) 1998 m. balandžio 30 d. Sprendimas *Het Vlaamse Gewest/Komisija*, T-214/95, ECLI:ES:T:1998:77.

([32]) 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių ir pakeičianti Direktyvą 2003/54/EB (OL L 211, 2009 8 14, p. 55).

([33]) Žr. 1993 m. balandžio 28 d. Sprendimo *Italija/Komisija*, C-364/90, ECLI:ES:C:1993:157, 20 punktą.

4.3.1. *Sanavimo ir restruktūrizavimo gairių taikymas*

(113) Kaip nustatyta Sanavimo ir restruktūrizavimo gairių 137 ir 138 punktuose, „Komisija nagrinės be jos leidimo suteiktos ir dėl to [SESV] 108 straipsnio 3 dalį pažeidžiančios sanavimo arba restruktūrizavimo pagalbos suderinamumą su vidaus rinka, remdamasi šiomis gairėmis, jeigu dalis pagalbos arba visa pagalba suteikta po šių gairių paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*“ ir „[v]isais kitais atvejais vertinimą ji atliks remdamasi gairėmis, kurios galiojo pagalbos suteikimo metu“.

(114) Sanavimo pagalbos paskola ir paskola nesuderinamai pagalbai grąžinti buvo suteiktos Sanavimo ir restruktūrizavimo gairėms jau įsigaliojus 2014 m. rugpjūčio 1 d. Todėl Sanavimo ir restruktūrizavimo gairės šioms dviem paskoloms gali būti taikomos.

(115) Be to, apie BCR ir BRD paskolas Komisijai nepranešta, pažeidžiant SESV 108 straipsnio 3 dalį. Vadinasi, nors BCR ir BRD paskolos buvo suteiktos iki 2014 m. rugpjūčio 1 d., kadangi jos turi būti vertinamos kartu, kaip vienos operacijos, kuria teikiama pagalba sunkumų patiriančiai įmonei, dalis, šioms dviem paskoloms Sanavimo ir restruktūrizavimo gairės taip pat taikomos.

4.3.2. *Sanavimo ir restruktūrizavimo gairių taikymas*

(116) Sanavimo arba restruktūrizavimo pagalba gali būti teikiama tik sunkumų patiriančioms įmonėms, kaip apibrėžta Sanavimo ir restruktūrizavimo gairių 20 punkte, nevykdančioms veiklos anglių, plieno ir finansų sektoriuose, kaip apibrėžta gairių 16 punkte. Kaip nurodyta sprendime dėl sanavimo pagalbos, įmonė „CE Hunedoara“ jau 2015 m. balandžio mėn. atitiko kriterijus, pagal kuriuos galima taikyti kolektyvinę nemokumo procedūrą, kaip nustatyta Sanavimo ir restruktūrizavimo gairių 20 punkto c papunktyje, ir, iš tikrųjų, 2016 m. sausio mėn. bendrovei pradėta taikyti tokia procedūra (žr. šio sprendimo 22 punktą). Todėl įmonė „CE Hunedoara“ pagal Sanavimo ir restruktūrizavimo gaires gali būti laikoma sunkumų patiriančia įmone.

(117) Komisija pirmiausia atkreipia dėmesį, kad Rumunija nepateikė jokių įrodymų, kad galbūt laikytasi sanavimo arba restruktūrizavimo pagalbos suderinamumo sąlygų, nustatytų Sanavimo ir restruktūrizavimo gairėse.

(118) Kalbant apie BCR paskolą, BRD paskolą ir paskolą nesuderinamai pagalbai grąžinti, Komisija toliau jas vertins kartu, nes jos suteiktos sunkumų patiriančiai įmonei kaip investicinė arba veiklos pagalba, dėl kurios įmonė „CE Hunedoara“, negalinti patekti į finansų rinkas, galėjo padengti savo išlaidas (žr. 99 konstatuojamąją dalį). Remdamasi tuo Komisija mano, kad Sanavimo ir restruktūrizavimo gairėse nustatytos restruktūrizavimo pagalbos suderinamumo sąlygos neįvykdytos, nes i) restruktūrizavimo planas (pateiktas 2015 m. spalio mėn. ir iš dalies pakeistas 2016 m. sausio mėn.) iš pat pradžių buvo negaliojantis, nes juo nebuvo galima užtikrinti ilgalaikio įmonės „CE Hunedoara“ gyvybingumo, toliau nuolat neteikiant pagalbos, be to, tas planas nebuvo vykdomas, ii) nėra matomo nuosavo įmonės „CE Hunedoara“ įnašo, kaip nustatyta Sanavimo ir restruktūrizavimo gairių 62–64 punktuose, ir iii) nebuvo galima nustatyti priemonių, kuriomis būtų ribojamas konkurencijos iškraipymas, kaip to reikalaujama Sanavimo ir restruktūrizavimo gairių 74–86 punktuose.

(119) Kalbant apie Sanavimo ir restruktūrizavimo gairių 99–103 punktus, nors juose nustatytos konkrečios pagalbos teikimo sunkumų patiriantiems visuotinės ekonominės svarbos paslaugų teikėjams sąlygos, Komisija laikosi nuomonės, kad vertinamos paskolos negali būti vertinamos kaip kompensacija už tokių paslaugų teikimą, kaip nustatyta Sanavimo ir restruktūrizavimo gairių 100 punkte, arba laikomos tokia kompensacija. Pirma, nebuvo nei nurodyta, nei nustatyta, kad įmonė „CE Hunedoara“ veikė pagal galiojančius pavedimo aktus, kuriais nurodytas bet koks pateisinamas skirtumas, palyginti su kitų Rumunijoje veikiančių elektros energijos gamintojų elektros energijos gamyba; remiantis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktika ([34]), tai, jog privalo būti galiojantis pavedimo aktas, yra esminė sąlyga, kad valstybės pagalba būtų laikoma tinkama kompensacija už visuotinės ekonominės svarbos paslaugą. Antra, nagrinėjamosios paskolos buvo *ad hoc* paskolos, skirtos konkretiems

([34]) 2003 m. liepos 24 d. Sprendimas *Altmark Trans ir Regierungspräsidium Magdeburg/Nahverkehrsgesellschaft Altmark*, C-280/00, Rink. p. I-7747.

tikslams, ir jos nebuvo suteiktos atsižvelgiant į nustatytas ir pagrįstas papildomas išlaidas, patiriamas teikiant paslaugą. Trečia, paskolų sumos nei atskirai, nei bendrai nebuvo nustatytos pagal objektyvius iš anksto nustatytus kriterijus, specialiai suderintus pagal nustatytas visuotinės ekonominės svarbos paslaugos išlaidas, atsižvelgiant į visas įmonės „Hunedoara“ pajamas ir išlaidas. Todėl Komisija negali pagal Sanavimo ir restruktūrizavimo gairių 100 ir 101 punktą manyti, kad nagrinėjamosios paskolos yra tinkama kompensacija pagal Sprendimą dėl visuotinės ekonominės svarbos paslaugų ([35]) arba Bendrąsias nuostatas dėl visuotinės ekonominės svarbos paslaugų ([36]).

(120) Rumunija taip pat neįvykdė savo įsipareigojimo teisiniu požiūriu atskirti anglių kasybos veiklą ir elektros energijos gamybos veiklą įmonėje „CE Hunedoara“, nors ji įsipareigojo tą padaryti tuo metu, kai buvo patvirtinta sanavimo pagalba, ir, kaip nurodyta jos pateiktoje medžiagoje, toks atskyrimas galėjo užtrukti nuo šešių iki devynių mėnesių. Dvi anglių kasyklos gauna veiklos pagalbą uždarymui pagal sprendimą dėl antrosios pagalbos anglių kasykloms (žr. šio sprendimo 12 konstatuojamąją dalį). Rumunija savo pastabose dėl sprendimo pradėti tyrimą tvirtino, kad kasybos ir elektros energijos gamybos veiklai yra skirtos atskiros sąskaitos; tačiau vien tuo, kad sąskaitos yra atskiros, neužkertamas kelias kasybos veiklos kryžminiam finansavimui. Rumunija neįrodė (pavyzdžiui, pateikdama įrodymų, kad valstybės pagalba yra naudinga tik elektros energijos gamybos veiklai) kad kryžminio finansavimo nėra. Kadangi šio būtino įrodymo nėra, negalima paneigti, kad kelios pagal šį sprendimą nagrinėjamos paskolos buvo tiesiogiai arba netiesiogiai naudingos įmonės „CE Hunedoara“ anglių kasykloms, tuo pažeidžiant Sanavimo ir restruktūrizavimo gairių 16 punktą (jame nurodyta, kad anglių sektoriui Sanavimo ir restruktūrizavimo gairės netaikomos).

(121) Galiausiai, verta paminėti, kad įmonė „CE Hunedoara“ tebeturi lėšas, gautas jai suteikus paskolą nesuderinamai pagalbai grąžinti. Atsižvelgiant į sprendimo *Deggendorf* principą ([37]), dėl negrąžintos paskolos, suteiktos ankstesnei nesuderinamai pagalbai grąžinti, ir trijų kitų paskolų suminio poveikio negalima manyti, kad galima restruktūrizavimo pagalba, suteikta įmonei „CE Hunedoara“, yra suderinama su vidaus rinka pagal Sanavimo ir restruktūrizavimo gairių 94 punktą. Tačiau, pasinaudojusi valstybės pagalba, suteikta nagrinėjamomis paskolomis, tiek, kiek jos nebuvo grąžintos, įmonė „CE Hunedoara“ toliau vykdo veiklą, tuo kenkdama savo konkurentams.

(122) Taigi, remdamasi tuo, kas pirmiau išdėstyta, Komisija mano, kad BCR ir BRD paskolos, dėl kurių sutartys sudarytos įmonės „CE Hunedoara“ naudai ir kurios vertinamos kartu su pernelyg ilgu sanavimo pagalbos paskolos pratęsimu, paverčiant ją restruktūrizavimo paskola, taip pat paskola nesuderinamai pagalbai grąžinti, yra nesuderinamos su vidaus rinka.

(123) Kalbant apie sanavimo pagalbos paskolą, kaip nustatyta Sanavimo ir restruktūrizavimo gairių 55 punkto d papunktyje, Rumunija įsipareigojo per ne daugiau kaip šešis mėnesius nuo sprendimo dėl sanavimo pagalbos priėmimo dienos arba pirmos išmokos išmokėjimo dienos (sprendimo dėl sanavimo pagalbos 54 konstatuojamoji dalis) pateikti arba įrodymą, kad paskola buvo grąžinta, arba galiojantį restruktūrizavimo planą ar pagrįstą likvidavimo planą, kuriame būtų nustatyti įmonės „CE Hunedoara“ likvidavimo veiksmai, įvykdytini per pagrįstą laikotarpį ir be papildomos pagalbos. Rumunija šio įsipareigojimo neįvykdė, nes i) buvo grąžinta ne visa sanavimo paskola ir nes ii) Rumunijai buvo pranešta, jog restruktūrizavimo planu (Rumunijos pateiktu 2015 m. spalio mėn. ir iš dalies pakeistu 2016 m. sausio mėn.) neužtikrinta, kad įmonė „CE Hunedoara“ galėtų pasiekti ilgalaikį gyvybingumą be papildomos nuolat teikiamos pagalbos.

(124) Be to, kas išdėstyta pirmiau, Komisija atkreipia dėmesį, kad įmonės „CE Hunedoara“ likvidavimo chronologinė seka, trunkanti bent trejus metus, kaip Rumunija nurodė 2017 m. gegužės mėn. (t. y. 1,5 metų po to, kai 2015 m. spalio mėn. baigėsi terminas – jis baigėsi praėjus šešiems mėnesiams po sanavimo pagalbos, patvirtintos sprendimu dėl sanavimo pagalbos, suteikimo), pernelyg ilgai trunka.

(125) Remdamasi tuo, kas pirmiau išdėstyta, Komisija daro išvadą, kad sanavimo pagalbos paskolos pratęsimas yra nesuderinamas su vidaus rinka.

([35]) 2011 m. gruodžio 20 d. Komisijos sprendimas 2012/21/ES dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 106 straipsnio 2 dalies taikymo valstybės pagalbai, kompensacijos už viešąją paslaugą forma skiriamai tam tikroms įmonėms, kurioms pavesta teikti visuotinės ekonominės svarbos paslaugas (OL L 7, 2012 1 11, p. 3).

([36]) Komisijos komunikatas „Europos Sąjungos bendrosios nuostatos dėl valstybės pagalbos kompensacijos už viešąją paslaugą forma“ (2011 m.) (OL C 8, 2012 1 11, p. 15).

([37]) 1995 m. rugsėjo 13 d. Sprendimas *TWD Deggendorf/Komisija*, sujungtos bylos T-244/93 ir T-486/93, ECLI:ES:T:1995:160, 56 punktas.

5. **SUSIGRĄŽINIMAS**

(126) Vadovaujantis SESV ir nusistovėjusia Teismo praktika, Komisija yra kompetentinga nuspręsti, kad atitinkama valstybė narė turi nutraukti arba pakeisti pagalbą, jeigu nustatoma, kad pagalba yra nesuderinama su vidaus rinka ([38]). Be to, Teisingumo Teismas nuosekliai laikėsi nuomonės, kad valstybės narės prievolė nutraukti pagalbą, kurią Komisija laiko nesuderinama su vidaus rinka, nustatyta siekiant atkurti anksčiau buvusią padėtį ([39]).

(127) Šiuo atžvilgiu Teismas yra nustatęs, kad šis tikslas būna pasiektas, kai gavėjas grąžina sumas, jau suteiktas kaip neteisėta pagalba, taip netekdamas rinkoje turėto pranašumo prieš savo konkurentus, ir yra atkuriama iki pagalbos suteikimo buvusi padėtis ([40]).

(128) Šiuo atžvilgiu, Tarybos reglamento (ES) 2015/1589 ([41]) 16 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad „[j]eigu esant neteisėtai pagalbai priimami neigiami sprendimai, Komisija nusprendžia, kad suinteresuotoji valstybė narė turi imtis visų priemonių, kurios būtinos, kad pagalba būtų išieškota [susigrąžinta] iš gavėjo <…>“.

(129) Taigi, i) BCR paskola, ii) BRD paskola, iii) paskola nesuderinamai pagalbai grąžinti ir iv) sanavimo pagalbos paskola, tapusi neteisėta nuo to momento, kai sanavimo pagalba buvo negrąžinta per šešis mėnesius nuo jos suteikimo ir (arba) išmokėjimo, buvo suteiktos pažeidžiant SESV 108 straipsnio 3 dalį, todėl turi būti laikomos neteisėta ir nesuderinama pagalba ir turi būti susigrąžintos, kad rinkoje būtų atkurta padėtis, buvusi iki jų suteikimo. Susigrąžinimas turėtų aprėpti laikotarpį nuo tada, kai pagalbos gavėjai susikaupė pranašumas, t. y. nuo tada, kai pagalba, kaip pagrindinė paskolų suma, buvo neteisėtai perduota pagalbos gavėjai, iki jos visiško susigrąžinimo, o iki visiško susigrąžinimo nuo susigrąžintinų sumų turėtų būti skaičiuojamos palūkanos. Susigrąžinimo palūkanos nėra sutartimi nustatytos palūkanos, delspinigiai už vėlavimą mokėti ar kitos su nagrinėjamosiomis paskolomis susijusios sumos, kurias įmonė „Hunedoara“ turi sumokėti valstybei.

(130) Pagal nusistovėjusią teismų praktiką, pagalbos gavėjo nemokumas ir jo negebėjimas grąžinti pagalbą nėra pagrįsta priežastis jį atleisti nuo jo prievolės sugrąžinti pagalbą ([42]). Šiuo atveju padėties, buvusios iki pagalbos išmokėjimo, atkūrimas ir konkurencijos iškraipymo pašalinimas iš esmės gali būti pasiektas įtraukus į kreditorinių reikalavimų sąrašą reikalavimą grąžinti atitinkamą pagalbą, vykdant teismo prižiūrimą likvidavimo procedūrą. Kai valstybė narė negali susigrąžinti visos pagalbos sumos, reikalavimo grąžinti atitinkamą pagalbą įtraukimas į kreditorinių reikalavimų sąrašą gali būti laikomas susigrąžinimo pareigos įvykdymu, jeigu nemokumo bylos rezultatas yra neteisėtą pagalbą gavusios įmonės likvidavimas, t. y. galutinis jos veiklos nutraukimas ([43]). Įmonės „CE Hunedoara“ likvidavimas tuo atveju, jeigu sanavimo pagalba nesusigrąžinama per šešis mėnesius nuo jos patvirtinimo arba išmokėjimo, numatytas ir Sanavimo ir restruktūrizavimo gairėse, taip pat sprendime dėl sanavimo pagalbos (20, 21 konstatuojamosiose dalyse ir 52 konstatuojamosios dalies d punkte).

(131) Komisija atkreipia dėmesį į pastarojo meto diskusijas su Rumunija, kai buvo nustatyta, jog dėl įmonės „CE Hunedoara“ likvidavimo gali tekti likviduoti ir parduoti jos turtą, kad būtų įvykdyti įsipareigojimai, įskaitant turtą, gautą įvykdžius šiuo sprendimu Rumunijai nustatytą susigrąžinimo prievolę. Bet kuriuo atveju, Rumunijos institucijos patvirtino, kad nacionalinėje teisėje esama teisinių nuostatų, kuriomis būtų užtikrintas veiklos tęstinumas, ir šiuo atžvilgiu nurodė 2012 m. liepos 10 d.. Įstatymą Nr. 123 dėl elektros energijos ir gamtinių dujų, ir konkrečiai – jo skyrių, susijusį su saugumu ir sauga.

(132) Likvidavimo aplinkybėmis ir laikydama savo teisine prievole užtikrinti nepertraukiamą tiekimą Rumunija gali planuoti patvirtinti priemones, kuriomis būtų siekiama išvengti staigaus elektros energijos ir šilumos tiekimo nutraukimo regione, kuriame įmonė „CE Hunedoara“ vykdo veiklą ir teikia paslaugas. Tačiau tokios priemonės turi būti proporcingos, pagrįstos ir ribotos trukmės ir tik tokio masto, kokio būtinai reikia elektros energijos gamybos turto vertei išlaikyti. Užtikrinant šio sprendimo vykdymą, Komisijai turi būti iš anksto pranešama ir Komisija turi galėti patikrinti, ar tos sąlygos yra įvykdytos. Taigi, šiuo sprendimu apskritai netrukdoma patvirtinti tinkamų priemonių ir imtis elektros energijos gamybos turto perdavimo proceso.

([38]) Žr. 1973 m. liepos 12 d. Sprendimo *Komisija/Vokietija*, C-70/72, ECLI:ES:C:1973:87, 13 punktą.
([39]) Žr. 1994 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Ispanija/Komisija* sujungtos bylos C-278/92, C-279/92 ir C-280/92, ECLI:ES:C:1994:325, 75 punktą.
([40]) Žr. 2001 m. liepos 3 d. Sprendimo *Belgija/Komisija* C-75/97, ECLI:ES:C:1999:311, 64 ir 65 punktus.
([41]) 2015 m. liepos 13 d. Tarybos reglamentas (ES) 2015/1589, nustatantis išsamias Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio taikymo taisykles (OL L 248, 2015 9 24, p. 9).
([42]) 2004 m. balandžio 29 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Vokietija/Komisija*, C-277/00, ECLI:ES:C:2004:238, 85 punktas; 1986 m. sausio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Komisija/Belgija*, C-52/84, ECLI:ES:C:1986:3, 14 punktas; 1990 m. kovo 21 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Belgija/Komisija*, C-142/87, ECLI:ES:C:1990:125, 60–62 punktai.
([43]) 2012 m. gruodžio 11 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Komisija/Ispanija*, C-610/10, ECLI:ES:C:2012:781, 104 punktas.

(133) Be to, kaip paaiškėjo per 2018 m. liepos 31 d. surengtą vaizdo konferenciją (žr. šio sprendimo 3 konstatuojamąją dalį), Rumunija pareiškė ketinanti imtis tinkamos priemonės, kad būtų toliau vykdomas procesas, susijęs su įmonės „CE Hunedoara“ elektros energijos gamybos turto perdavimu naujai įmonei, kuri dar turės būti įsteigta. Planuojama, kad tai bus padaryta priimant Vyriausybės nepaprastąjį potvarkį, kuriuo bus nustatytas elektros energijos gamybos turto (t. y. neįtraukiant kasyklų) trijų etapų *perdavimas, vykdomas užuot atlikus mokėjimą* (rum. *dare în plată*). Remiantis protokolu, dėl kurio susitarta su Rumunija, vykstant šiam procesui:

i) pirma, turėtų būti parengta privaloma vertinimo ataskaita, kad būtų galima nustatyti elektros energijos gamybos turto vertę (dabar tai padaryti yra įsipareigojusi Finansų ministerija) ir įmonės „CE Hunedoara“ skolos sumą;

ii) antra, šis įkeistas turtas turėtų būti perduotas Finansų ministerijai, o vėliau – Energetikos ministerijai;

iii) trečia, šis įkeistas turtas turėtų būti perduotas naujai įmonei, ir šiai būtų pavesta teikti visuotinės ekonominės svarbos paslaugą.

(134) Šiuo sprendimu netrukdoma tokį turtą perduoti pagal planuojamą Vyriausybės nepaprastąjį potvarkį, jeigu tik pirmiau nurodytą perdavimą Rumunijos institucijos vykdys laikydamosi teisės aktais nustatytų reikalavimų, įskaitant, visų pirma, tinkamą to turto įkainojimą.

6. **IŠVADA**

(135) Todėl Komisija daro išvadą, kad Rumunija įmonei „CE Hunedoara“ suteikė neteisėtą valstybės pagalbą, nesuderinamą su vidaus rinka, ir ši pagalba turėtų būti susigrąžinta,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Tarptautinio rekonstrukcijos ir plėtros banko paskola (TRPB paskola), patvirtinta Rumunijos valstybės garantija ir vėliau perimta pagalbos gavėja tapusios įmonės „CE Hunedoara“, kaip teisių perėmėjos, buvo neteisėtai suteikta įmonei „CE Hunedoara“, pažeidžiant Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio 3 dalį.

2 straipsnis

Šios įmonei „CE Hunedoara“ suteiktos paskolos (jų sumos nurodytos a–d punktuose) yra valstybės pagalba, Rumunijos neteisėtai suteikta (arba negrąžinta, kaip nurodyta d punkte) pažeidžiant Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio 3 dalį ir nesuderinama su vidaus rinka:

a) Rumunijos komercinio banko paskola, dėl kurios Finansų ministerija sudarė sutartį ir vėliau paskolą įmonei „CE Hunedoara“ perdavė pagal papildomą paskolos sutartį, (BCR paskola) – 83 485 450 RON.

b) Rumunijos plėtros banko paskola, dėl kurios Finansų ministerija sudarė sutartį ir vėliau paskolą įmonei „CE Hunedoara“ perdavė pagal papildomą paskolos sutartį, (BRD paskola) – 68 371 170 RON.

c) Paskola nesuderinamai pagalbai, grąžintinai pagal sprendimą dėl nesuderinamos pagalbos, grąžinti (paskola nesuderinamai pagalbai grąžinti) – 34 785 015 RON.

d) Paskola, esanti pagalba, suteikta pagal sprendimą dėl sanavimo pagalbos, ir palūkanos (sanavimo pagalbos paskola) – faktiškai išmokėta 98 476 900 RON suma, negrąžinta praėjus šešiems mėnesiams po išmokėjimo.

3 straipsnis

1. Rumunija iš pagalbos gavėjos privalo susigrąžinti 2 straipsnyje nurodytą nesuderinamą pagalbą.

2. Faktinės susigrąžintinos sumos turi būti lygios sumoms, faktiškai išmokėtoms pagalbos gavėjai ir pastarosios negrąžintoms Rumunijos valstybei; šioms sumoms skaičiuojamos palūkanos už laikotarpį nuo jų perdavimo pagalbos gavėjai dienos iki faktinio susigrąžinimo.

3. Palūkanos skaičiuojamos nuo pagrindinės sumos ir susikaupusių palūkanų pagal Komisijos reglamento (EB) Nr. 794/2004 V skyrių ([44]).

4. Rumunija nuo šio sprendimo priėmimo dienos nutraukia visų dar neišmokėtų 2 straipsnyje nurodytos pagalbos sumų mokėjimą.

4 straipsnis

1. 2 straipsnyje nurodyta pagalba turi būti susigrąžinta nedelsiant ir veiksmingai, nedarant poveikio atitinkamoms priemonėms, kurias Rumunija gali patvirtinti siekdama išsaugoti nepertraukiamą elektros energijos gamybos turto, būtino tiekti elektros energiją ir šilumą, veikimą, jeigu tik tos priemonės yra proporcingos, pagrįstos, ribotos trukmės ir tik tokio masto, kokio būtinai reikia elektros energijos gamybos turto vertei išlaikyti.

2. Rumunija turi užtikrinti, kad šis sprendimas būtų įgyvendintas per keturis mėnesius nuo pranešimo apie šį sprendimą dienos.

5 straipsnis

1. Per du mėnesius nuo pranešimo apie šį sprendimą dienos Rumunija Komisijai pateikia šią informaciją:

a) visą iš pagalbos gavėjo susigrąžintiną sumą (pagrindinę sumą ir susigrąžinimo palūkanas);

b) išsamų priemonių, kurių jau imtasi ir kurių planuojama imtis šiam sprendimui įgyvendinti, aprašymą;

c) išsamų priemonių, kurių jau imtasi ir kurios planuojamos siekiant išlaikyti nepertraukiamą elektros energijos gamybos turto veikimą, aprašymą;

d) dokumentus, kuriais įrodoma, kad pagalbos gavėjai nurodyta grąžinti pagalbą.

2. Rumunija informuoja Komisiją apie nacionalinių priemonių, kurių ji ėmėsi šiam sprendimui įgyvendinti, taikymo eigą tol, kol bus susigrąžinta 2 straipsnyje nurodyta pagalba. Komisijai paprašius, Rumunija nedelsdama pateikia informaciją apie priemones, kurių jau imtasi ir kurių ketinama imtis šiam sprendimui įgyvendinti. Rumunija taip pat pateikia išsamią informaciją apie iš pagalbos gavėjo jau susigrąžintas pagalbos sumas ir susigrąžinimo palūkanas.

6 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Rumunijai.

Priimta Briuselyje 2018 m. lapkričio 8 d.

Komisijos vardu

Margrethe VESTAGER

Komisijos narė

([44]) 2004 m. balandžio 21 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 794/2004, įgyvendinantis Tarybos reglamentą (ES) 2015/1589, nustatantį išsamias Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio taikymo taisykles (OL L 140, 2004 4 30, p. 1).